

λαϊκόν Οἶκος Εὐκτέριος Θεοπρεπής, ἀτρεπισμένος με βασιλικῶ φιλοτιμίᾳ πολυτελῶς, καὶ πλοσίως, ἔχοιζας ὡσαύτῃ ἀπὸ χρόνων μακρῶν προμελεστημένον τῆς οἰκοδομῆς τὸν σκοπὸν, καὶ ὡς ὑπὸ θείας, καὶ ὑπερεχέσης προθυμίας προθεωρήσας, ὅπερ ἐμελλεν ἔσεσθαι. καὶ λοιπὸν πρὸς μὲν οὖν Ἠγεμόνας, καὶ Ἀρχιερεῖς τῶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἑθνῶν, ἔγραφε παραγγέλλων αὐτοῖς διὰ τῆς Οἰκοδομῆς τὸ ἔργον, ὅπως με πλοσιπάροχαις χορηγίαις χρημάτων ἐκτελέσωσιν αὐτὸ καὶ τὸ μέγεθος, καὶ κάλλος ὑπερφυῖς, καὶ ἀξιοθαύμασον, πρὸς δὲ τὸν κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἱεραρχῶντα ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐπίσκοπον, ἐπέμπευ ἐπιστολὴν, διὰ μέσης τῆς ὁποίας με καθαρῶς, καὶ γνωσιμῶταταις φωναῖς ἐδηλοποιεῖ τὸν σωτήριον λόγον τῆς ἀληθινῆς ὁμολογίας, καὶ πίστεως, γράφων καὶ τῆτον τὸν τρόπον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 30. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Ἐπιστολὴ τῆ Ἀγιωτάτη βασιλέως Κωνσταντίνου τῆ Μεγάλου, πρὸς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις προϊστάμενον Πατριάρχῳ Μακαρίῳ.

Νικητῆς Κωνσταντίνος Μέγιστος Σεβαστὸς Μακαρίῳ.

Ὅση μεγάλη εἶναι ἡ χάρις τῆ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅση δὲν φαίνεται να εἶναι ἀξία τῆ παρόντος θαύματος μηδεμίᾳ δύνამις λόγων. ἐπειδὴ καὶ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῆ Ἀγιωτάτη Διαποτικῆ Πάθης, ὅση πρὸ πολλῶ ἐκρύπτετο ὑποκάτω τῆς Γῆς, καὶ δὲν ἐγνωρίζετο εἰς τόσας ἐτηρῶ περιόδους, ἕως ἂν ἐμελλε να ἀναλάμψῃ εἰς οὖν ἰδικῆς τῆ θεράποντας, ὅση ἠλδθερώθησαν μετὰ τῆ αὐαίρσιον, καὶ φθορᾷ τῆ κοινῆ ἐχθερῆ πάντων, ἀληθῶς ὑπερβαίνει πάντα νῦν αὐθρόπριον, καὶ μεγάλῳ ἐκπληξίν, καὶ θαύματος προξενεῖ, εἰς τὸσον ὅση καὶ εἰὰ ὅλοι τῆς Οἰκουμένης οἱ σοφοὶ εἰς ἐν συνελθόντες, θελήσωσι να τὸ ἐπαινέσων, καὶ κατ' ἀξίαν να τὸ παραστήσων, εἰδὲ τελάχισον δύνανται να εἰπῶσι. Τὸσον πολλα ὑπερβαίνει πᾶσαν ἀνθρώπινῳ κατὰληψίν τὸ θαῦμα τῆτο, ὅσον τῆ Οὐραῖα ὑπερβαίνουσι τῆ ἀνθρώπινα, καὶ διὰ τῆτο λοιπὸν αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἔχω πάντατε, καὶ πρῶτον, καὶ μόνον, ὅτι κατὰ τῆς ἀληθῆς πίστεως δεικνύει ἐαυτῆ κατ' ἐκάστῳ με καινότερα θαύματα, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ αἱ ψυχαι πάντων ἡμῶν να ἀπεδάξωσι προθυμότερον εἰς τὸν ἅγιον νόμον με πᾶσαν σωφροσύνην, καὶ ὁμογνώμονα προθυμίαν. ὅθεν καὶ θέλω να εἶναι ὅλοι εἰς τῆτο κατὰπεπεισμένοι, τὸ ὅποσον ὑπολαμβάνω να εἶναι καὶ εἰς ὅλας φανερόν, ὅτι περισσότερον ἀπὸ ὅλα φροντίζω, πῶς κατὰ τῆς θείας θέλει τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον τόπον τὸν ἐλάφρωσα ἀπὸ ἕνα βάρους, ὅπερ ἔγινεν ἀπὸ ταῖς ἀισχροτάταις προσθήκαις τῶν εἰδώλων, οὕτω να τὸν κοσμήσωμεν με κάλλος οἰκοδομημάτων, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁ τόπος ἔχει ἀρχῆς ἦτον ἅγιος με κρίσιν θεῶ, καὶ ἀγιώτερος ἐφαιερώθη ἀφ' ἂν εὐγαλεν εἰς φῶς τῆ πῆσιν τῆ Σωτηρῆς Πάθης.

Ἐννοεῖται ἢ ἰπάραιον, ἢ ἰσως καὶ αὐτὸν ἢ διάβηλον.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π. ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 33. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Κατασκευὴ τοῦ Ναῦ τῆς Ἀγίας Τάφης, ὅστις καὶ Νέα Γερουσαλήμ λέγεται.

Αὐτῶ μὲν ἔγραφεν ὁ Βασιλεὺς. Ἀδύς δὲ μὲ τὸν λόγον ἐγένοντο καὶ τὰ ἔργα. καὶ λοιπὸν ἐκεῖ ὅπῃ ἐγένετο τὸ σωτήριον μαρτύριον, καὶ τὰ δεσποτικά πάντα, κατασκευάζετο ἡ νέα Γερουσαλήμ, κειμένη ἀντιπρὸς ὄψωπος μὲ τῆς πάλαι βοιωμένης, ἡ ὁποία ὑπερον ἀπὸ τῆς Κυριοκτόνου μισσηφονίας ἐρημώθεισα παντελῶς, ἔλαβε τιμωρίαν δυσσεβῶν οἰκητόρων. ἀντικρὺ λοιπὸν εἰς αὐτῆς ὁ Βασιλεὺς ἀνοικοδομεῖ μὲ ἔξοδα πλάσια, καὶ δαψιλῆ τῆς καὶ τῆς θανάτου σωτήριον νίκης, ὡσαύτως ὅπῃ αὐτὴ ἦτον ὅπῃ μὲ Προφητικὰ θεασίματα ἐκηρύχθη καινὴ, καὶ νέα Γερουσαλήμ, καὶ τῆς αἰνεῖται διεξοδικοὶ λόγοι δι' ἐνθὺς πνεύματος θεασίζοντες. καὶ λοιπὸν πρῶτον ἀπὸ ὅλα ὡσαύτως μία κεφαλὴ ἐκαλωπιζέτο τὸ ἱερὸν Σπηλαίον, Μνήμα θεασίσιον, κοντὸ εἰς τὸ ὁποῖον ἕνα καιρὸν Ἀγγελος θεασράπιων φῶς, ἀνηλείζετο εἰς ὅλας τῆς αἰαγένησι ὅπῃ ἐφαίνετο διὰ μέσης τῆς Σωτήρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 34. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Ἐκφρασις, καὶ περιγραφὴ τῆς παναγίας Μνήματος.

Αὐτὸ λοιπὸν πρῶτον ὡσαύτως κεφαλὴ τῆς ὅλας, ἡ φιλοτιμία τῆς Βασιλείας ἐσόλιζε μὲ θεασίσιον κολλόνας, καὶ πολὺν καλωπισμόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 35. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Ἐκφρασις τῆς Αἰθερίας, καὶ τῆς Στοιῶν.

Δίβανε δ' ἐξῆς εἰς τόπον μεγάλον, καὶ ἀνοικτόν, εἰς καθαρόν Αἶθερον, τὸν ὁποῖον ἐκαλωπιζέτο λίθος λαμπρὸς κατασκευασμένος εἰς τὸ ἔδαφος, περιεχόμενος ἐκ τετραπλευρῶν μὲ μεγάλας, καὶ μακρὰς περιφερείας Στοιῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 36. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Ἐκφρασις τῆς Ναῦ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς τοιχῶν δηλαδὴ, τῆς λοιπῆς οἰκοδομῆς, τῆς κάλλους, καὶ τῆς χρυσώσεως.

Δίότι μὲ τὸ ἀντικρὺ πλάρὸν τῆς Σπηλαίας ὅπῃ εἶναι καὶ Ἀνατολὰς τοῦ Ἡλίου, εἶναι ἐνωμένος ὁ βασιλικὸς Ναὸς, ὁ ὁποῖος εἶναι ἕνα ἔργον θεασίσιον, σηκωμένος εἰς ὕψος ἀπειρον, καὶ ἔχων πλάτος, καὶ μακρὸς πολὺ, καὶ ἔσωθεν

Θεν μὲν ὁ Ναός ἦτον ἐξεωμένος μὲ μάρμαρα πολυποίκιλα, ἔξωθεν δὲ οἱ τοῖχοι ἦτον μὲ πελεκηθεῖς πέτρας τεργιασμένας, καὶ προσηρμοσμένας μὲ τῶσι διμορφίαν, ὅπῃ ἰφαίνοντο ὡσαύτῃ μάρμαρα. ἐπάνω δὲ κόνεα εἰς ταῖς ὀροφαῖς, καὶ μὲν ἔξω δόμακα ἦτον σκεπασμένα μὲ μόλυβδον, ὁ ὁποῖος εἶναι σίγηρη φύλαξις τῶν χειμερινῶν ἔμβρων, καὶ δὲ ἔσωθεν τῆς σέγης ἦτον κατεσκευασμένα μὲ γλυφαῖς, καὶ σκαψίματα σαινιδωμάτων, καὶ ὡσαύτῃ ἓνα μέγα πέλαγος ἐπλατύνετο μὲ συνεχεῖς συμπλοκαῖς ἓνα μὲ τὸ ἄλλο εἰς ὅλον τὸν βασιλείον Οἶκον, καὶ οὕτως σκεπασμένα ἔξ ὀλοκλήρου μὲ χρυσὸν καθαρόν, ἔκαμναν ὅλον τὸν Ναὸν ἰὰ ἀσράπτη ὡσαύτῃ μὲ λάμψαις τῆς Ἡλίου.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν 37. Τ Ο Υ Α Τ Τ Ο Υ .

Ἐκφρασις τῶν διπλῶν Στοῶν, καὶ τῶν τεμῶν Ἀνατολικῶν Πυλῶν.

Τριγύρες δὲ καὶ εἰς τὰ δύο πλάρα τῶν διττῶν Στοῶν αἰωγείωντε, καὶ κατωγείων ἦσαν δίδυμοι παρασάδες, αἱ ὁποῖαι συνεξετείνοντο μὲ τὸ μήκος τοῦ Ναοῦ, κεκοσμημένα καὶ αὐταὶ καὶ τὰς ὀροφὰς μὲ μάλαμα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐκείναι μὲν ὅπῃ ἦσαν ἔμπροσθεν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Οἴκου, ἐσπείζοντο ἐπάνω εἰς κολλόνας μεγάλας, ὅσαι δὲ ἦσαν ἔσωθεν, αἰεγείροντο, καὶ ὑψῆντο μὲ πεσσῆς, οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτοὶ ἔξωθεν ἦσαν κεκοσμημένοι, πύλαι δὲ τρεῖς καλῶς διακείμεναι καὶ αἰατολαῖς Ἡλίου ἐδέχοντο τὰ πλήθη τῶν εἰσερχομένων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν 38. Τ Ο Υ Α Τ Τ Ο Υ .

Ἐκφρασις τῆς Ἡμισφαιρῆς, καὶ τῶν δώδεκα Κιόνων, καὶ τῶν Κρατήρων.

Ἀντικεῖ δὲ εἰς αἰῶς ἦτον τὸ κεφάλαιον τῆς ὅλης Ἡμισφαιρῆς ἑξαπλωμένου εἰς τὴν κορυφὴν τῆς βασιλικῆς Οἴκου, τὸ ὁποῖον τὸ ἐσεφαίνονταν δώδεκα Κολώναις ἰσάριθμοι μὲ ὅν δώδεκα Ἀποσόλας τῆς Σωτήρος, ἔχουσαι εἰς τὰς κορυφαῖς μεγάλας κρατήρας κατεσκευασμένας ἀπὸ ἀργυρον. ὅν ὁποῖος ὁ Βασιλεὺς δέδωκε κάλλισον ἀφιέρωμα εἰς τὸν ἑαυτῆς Θεόν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν 39. Τ Ο Υ Α Τ Τ Ο Υ .

Ἐκφρασις τῆς Μεσαυλῆς, καὶ τῶν Ἐξεδρῶν, καὶ Προπύλων.

Ἀπὸ ἐκεῖ δὲ πηγαινόντας παρεμπρὸς, εἶναι τὸ Αἶθριον (ἦτοι ὁ ἀσκεπῆς, καὶ αἰοικτὸς τόπος) ἐκεῖ ὅπῃ εἶναι αἱ εἰσοδοὶ ἔμπροσθεν τοῦ Ναοῦ, ἦσαν δὲ ἐκεῖ ἀπὸ τῶν δύο μέρη καὶ ἡ πρώτη Αὐλὴ, ἐπειτα αἱ Στοαὶ, καὶ ὑστερα ἀπὸ ὅλων αἱ αὐλοὶ πύλαι, μετὰ τῆς ὁποίας εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας ἀγορᾶς, ἦσαν τὰ

Ε.Σ. ΠΑΤΗΣΚ.Ε.Π. ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Προπύλαια τῆ ὄλας Οἰκοδομήματος με πολλὴν ἐπιτηδειότητά κατασκευασμένα, ἃ ὅποια εἶναι ἔξω περιπατῶντας ἔξελπυτον με τὴν ἔνδον θείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 40. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Περὶ τῆ πλήθους τῶν ἀφιερωμάτων.

ΑΥΤὸν λοιπὸν τὸν Ναὸν ὁ Βασιλεὺς ἀνήγειρε μαρτύριον ἐναργὲς τῆς Σωτηρείου Ἀσιασεως, κοσμήσας ὄλον με πλοσίαν, καὶ βασιλικῶν κατασκευῶν, τὸν ἐκόσμησε δὲ με ἀδιήγητα κάλλι πολλῶν ἀφιερωμάτων, χρυσῶν, καὶ ἀργυρῶν, καὶ λίθων πολυτίμων εἰς διαφόρους ὕλας, τῶν ὁποίων τὴν κατασκευὴν γυναικῶν με πολλὴν φιλοτεχνίαν, καὶ τὸ μέγεθος, καὶ τὸ πλῆθος, καὶ τὰς ποικιλίας, δὲν εἶναι καιρὸς νὰ τὴν διηγηθῆ καὶ μέρος ὁ λόγος.

Καὶ ταῦτα μὲν ἰσορεῖ ὁ Εὐσεβείος περὶ τῆ σεβασμίας Ναὸς τῆς τῆ Κυρίας ἡμῶν Ἀσιασεως, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι φανερόν, ὅτι ὄχι μόνον καὶ τὴν ἀγιότητά, ἀλλὰ καὶ καὶ τὸ μέγεθος, καὶ τὴν κατασκευὴν ἐσάθη ἡ πρώτη Ἐκκλησία τῆς Οἰκουμενικῆς εἰς σκείνης εἶναι καιρῶν, χωρητικὴ ἔσα ὀγδοήκοντα, ἢ καὶ ἑκατὸν χιλιάδων ἀνθρώπων με ὄλας τῆ Παρακλήσια, κατὰ τὴν σημειώσιν ὁ ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν Μινυρίων Φράτερ Ἀντώνιος Βένετος ἐν τῷ ἀ. Κεφαλ. τῆ δευτέρου Βιβλίου τῆς Περιγραφῆς τῆς Ἀγίας Γῆς, ὁ ὁποῖος αὐτὸν καλὰ καὶ καὶ τῆ διαφόρων καιρῶν ἐπέσειν εἰς μεγάλους ἀφανισμοὺς παρὰ διαφόρων ἐχθρῶν, ἀλλὰ τοῦτο ἐσάθη ὅσον εἰς τὰ ἔξωθεν τῆ Ναὸς, καὶ τὰ κατασκευάσματα. τὸ δὲ ἕστωδες τῆς οἰκοδομητῆς ἔμεινεν εἰς τὸ αὐτὸ πάντοτε σχῆμα, ἔξω μόνον αὐτὸ ἔγινεν εἰς αὐτὸ τῆ προσηνῆ. καὶ τῆ το λέγομεν, διότι φαίνεται πῶς μερικοὶ σεβάσμιοι Τόποι, ἢτοι Παρακλήσια δὲν ἦτον πρῶτον εἰς αὐτὸν, ἃ ὅποια τὴν σήμερον περιέχονται, καὶ περιελκίσονται εἰς τὸν ἴδιον τῆτον θείον Ναὸν, κατὰ τὴν εἶναι ἡ Φυλακὴ τῆ Χριστῶν, τὸ Παρακλήσιον τῆς Παναγίας, τὸ Παρακλήσιον τῆ Ἀγίας Λογίαν τῆ ἑκατοντάρχη, τὸ Παρακλήσιον τῆς διαρέσεως τῶν ἱματίων τῆ Δεσπότη Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγίας Ἐλένης μετὰ τῆ ἄρεθῆντος ζωποῖε Σταυροῦ, τὸ Παρακλήσιον τῆ σύλα τῆς μασιγώσεως, καὶ τῶν ὕβρεων, καὶ ἄλλα ἴσως τινά.

Ταῦτα ὄλα νὰ ἦτον ξεχωρισμένα ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ναὸν, καὶ ὕψερον (ὡς θείαν σί τινες ἰσορικοὶ Λατῖνοι, με εἶναι ὅποῖος συναρθεῖται καὶ ὁ γράψας τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐν τῆ ἡμετέρῃ Ἐκκλησίᾳ Διαλέκτῳ Ἰβῶν Δεχάριος Τρήκειος) ἀφ' οὗ ἐκυραδῆ ἡ Ἀγία Πόλις παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν Χριστιανῶν, νὰ τὰ λῦσαν με αὐτὸν, καὶ τὸσον ἀρμολίως ἐπέτυχον τῆ σκοποῦ, ὡς φαίνεται νὰ εἶναι ὄχι ὕπερογενῆς προσσηνῆ αὐτῆ, ἀλλὰ μία μόνη ἀρχαία οἰκοδομὴ, ὡς ἡ αὐτοψία τὸ βεβαυῖ. λέγομεν δὲ ταῦτα, διὰ νὰ παρασησωμεν ἐκ τῶν ποικίλων διαφόρων μεταβολῶν, ὅτι τὸσον εἰς τὰ ἔσω τῆ μεγάλα Ναὸς, ὅσον καὶ εἰς τὰ ἔξω, καὶ τὰ Προπύλαια, δύσκολα πλέον πίπουν εἰς κατάληψιν ἃ περισσότερα ἐκ τῶν ἰσορικῶν περὶ ταῦτα παρὰ τῷ Εὐσεβείῳ, καὶ ὅτι, ὡς εἶρηται, ὅσον εἰς τὸ ἕστωδες ὁ Ναὸς

ἔμεινε πάντοτε εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον ἀρχαῖον σχῆμα . ὅθεν δὲν ἀληθεύει ὁ προρρη-
θεὶς Ἰβων λέγων ἐν Κεφαλαίῳ 8. τῆς δ'. αὐτῆ διηγήσεως , πῶς πρὸ τοῦ ναὶ κυ-
» ριῶθῃ ἡ Ἱερουσαλήμ ἀπὸ οὐδὲν Ἰουρῶπαίως Χριστιανῶν , ἢ Ταφῇ τῆ Κυρίου ἡ-
» μῶν, ναὶ ἦτον βραχύτι Ναῖδριον εὐρηγύλον τῷ σχήματι οἰκοδομηθὲν . ἐνθα
δὲν ἐννοεῖ αὐτὸς περὶ τῆ ἰδίως Ἰουκτηρίας τοῦ προσκυνητοῦ Τάφου , ἀλλὰ περὶ
παντὸς τῆ Ναοῦ , καθὼς βεβαιῶσι τὰ καθεξῆς παρ' αὐτοῦ λεγόμενα . Τῷ πα-
λαιῷ (Ναῷ δηλαδὴ) Ναὸν ἄλλον πολὺ μείζω προσφωκόμευσαν οἱ μετὰ τὸν Γο-
θόβρητον δηλαδὴ βασιλεύσαντες .

Ὁ παρὰ Λατίοις Ἀρχιεπίσκοπος Τύρου Γουλιέλμος , ἐν τῇ περὶ τῆ Ἱεροῦ
Πολέμου Ἱστορίας αὐτῆ λέγει , πῶς ὁ Θεῖος ἔτος Ναὸς ἐκτίσθη ἐν τῇ Ἱερατείᾳ
Μαξίμου Ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων . ὁ δὲ Εὐσεβείος λέγει τῆ Μακαρίου , καὶ δὲν
αἰτιολογεῖ ὁ Γουλιέλμος τῷ Εὐσεβείῳ , διότι ὁ Εὐσεβείος λαλεῖ δια τὸν καιρὸν ἐπὶ
ἄρχισε ναὶ κτίζεται παρὰ τῆ Αυτοκράτορος , καὶ τότε ἀρχιεράτῳ ὁ Μακάριος ,
ὁ δὲ Γουλιέλμος δια τὸ τέλος τῆς Οἰκοδομῆς , καὶ τότε ἀρχιεράτῳ ὁ Μάξι-
μος ὁ τοῦ Μακαρίου Διαδόχος .

Σημειωτέον ὅμως ἐνταῦθα πρῶτον , ὅτι κατὰ τὸν Εὐσεβείον ὁ Θεῖος οὗτος Ναὸς
ναὶ ἀποδομήθη δια προσάξεως τῆ μεγάλης Κωνσταντίνου , πρὸ τοῦ ναὶ ἀπέλθῃ ἡ
Μήτηρ αὐτῆ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ , ὁ δὲ Σωκράτης Βιβλ. α'. Κεφ. 17. καὶ ὁ Θεοδώ-
ρητος Βιβλ. α'. Κεφ. 18. ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν Ἱστορίας λέγουσι , πῶς ναὶ ἀ-
ποδομήθη παρὰ τῆς Ἀγίας Ἐλένης , μάλισσα δὲ ὁ Θεοδώρητος προσίθησι καὶ τῆ-
το , ὅτι αὐτὴ ἡ ἴδια Ἀγία Ἐλένη ἔλαβε καὶ τὰ βασιλικὰ προσάγματα τῆ Τί-
της , καὶ τὰ ἐπήγεν εἰς τὴν Παλαιστίνην , καὶ ὅποια ἔγραψε πρὸς τὸν Ἱεροσο-
λύμων Μακάριον , καὶ οὐδὲν Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Ἐπαρχιῶν , ναὶ φροντίσῃσι περὶ τῆς
Οἰκοδομῆς . τῆτη λοιπὸν ἡ φαινόμενη διαφορά εἰς οὐδὲν ἐπίσημας τέτους Ἱστορι-
κῶν , ἀκόλως φεραπείεται , λέγοντες , ὅτι εἰς αὐτῶν τῶν Οἰκοδομῶν τυχαί-
ναι ναὶ νομισθῆναι τούτοι οἱ δύο ἕνα , δηλαδὴ ὁ Κωνσταντίνος , καὶ ἡ Ἐλένη , διότι
εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν μετὰ τὴν αὐτῶν θείων , καὶ μετὰ κοινὴ βοήθειαν ἐσύντρεξαν
καὶ οἱ δύο εἰς τὴν οἰκοδομῶν τῆτην , ἢ καὶ ἄλλως πως ναὶ εἰπῶμεν , ἴσως καὶ ἐμελε-
τεῖτο μὲν τῷ Μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ τὸ ἔργον , ἔλαβε δὲ τὸ τέλος τόδε δια τῆς
Μητρός τῆς , καὶ οὕτω ὁ μὲν τὸν σκοπὸν εἶπεν ἔργον , ἐπειδὴ καὶ ἔτσι συνηθίζεται
εἰς οὐδὲν Φιλοσόφους , ἡ θεωρία ναὶ κείνεται ἕνα μέρος τὸ κυριώτερον καθεῖς ἔργου
καθὼ καὶ λέγεται , ἡ ἀρχὴ ναὶ εἶναι τὸ ἡμῶν τῆ παντὸς , οἱ δὲ ἐπέβλεψαν εἰς
τὴν ἔκβασιν τῆ σκοπεύμενα .

Σημειωτέον δὲ δεύτερον , ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεῖος Ναὸς λέγεται καὶ τῆς Ἀναστά-
σεως , ὡς εἶπομεν ἐν τοῖς ἤδη αὐτῶν εἰρημένους παρὰ τῷ Εὐσεβείῳ . λέγεται καὶ τῆ
Ἀγίας Γολγοθῆς , ὡς αὐτὸς πάλιν ὁ Εὐσεβείος ἐν τοῖς Ἐγκωμίοις τῆ Μεγάλου
Κωνσταντίνου ἱστορεῖ . Κατ' αὐτὸ δὲ τὸ Σωτήριον Μαρτύριον (δηλαδὴ τὸν Ἅγιον
Γολγοθαῖ) Οἶκον Εὐκτήριον , παμμεγέθητε Ναὸν Ἅγιον , καὶ τὰ ἐξῆς . καὶ ὁ Σω-
ζόμενος Βιβλ. β'. Κεφ. α'. λέγει . Ἀμφὶ τὸν καλόμενον Κρανίον Τόπον . καὶ πάλιν
ὁ αὐτὸς Βιβλ. β'. Κεφ. 26. ἐν τῆτη δὲ ἀμφὶ τῶν τρίτῳ δεκάδα τῆς Κωνσταν-
τίου

τίνε Ηγεμονίας, Ξεργασθέντος τῆ ἐν Ἱεροσολύμοις Νεῶ περὶ τὸν Κρατὶς Τόπον, ὁ Μέγα Μαρτύριον προσαγορεύεται. καὶ ὁ Κύριος Ἱεροσολύμων, Κατηχήσει 14. βλέπεισ ὅτι καὶ τὸν Τόπον τῆς Ἀναστάσεως προεῖπεν ὁ Προφήτης Μαρτύριον ἐπικληθῆσόμενον; τίνι γὰρ λόγῳ μὴ καὶ τῆς λοιπῆς Ἐκκλησίας ὁ τῆς Γολγοθᾶ, καὶ τῆς Ἀναστάσεως ἕτος Τόπος Ἐκκλησία καλεῖται, ἀλλὰ καὶ Μαρτύριον; τὴν αὐτῆν Ἐκκλησίαν λοιπὸν ὀνομάζει ὁ Ἅγιος Κύριος καὶ τῆς Ἀναστάσεως, καὶ τῆς Γολγοθᾶ. ὅθεν καὶ τῆτο ἐνοεῖται καὶ τὸ παρὰ τῆς Καλλίστης Νικηφόρου λεγόμενον ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ αὐτῆς Ἱστορίᾳ, Βιβλίῳ ὀγδόῳ. Ἐν ἑκατέρῃσι τοῖς τόποις, ἔντε τῷ Γολγοθᾶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ, ὅχι πῶς νὰ ἔκτισε δηλαδὴ δύο διαφόρους βασιλικὰς ξεχωριστὰς, μίαν ἐν τῷ Γολγοθᾶ, καὶ ἄλλαν τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ, καθὼς ὑπέλαβόντινες, ἀλλὰ μίαν καὶ τὴν αὐτῆν.

Ὁ ἴδιος λέγεται καὶ Ἐκκλησία τῆ Σαυρῆ παρὰ τῷ Βασιλείῳ Σιλακείᾳ ἐν τῷ καὶ Ἰουδαίων λόγῳ. ἐκεῖ γὰρ τῆ Κυρίᾳ κατὰξιώσαντος σαυραθῆναι, καὶ Ἐφῆναι, καὶ ἀναστῆναι τῷ καλεσμένῳ Γολγοθᾶ, ἐκεῖ καὶ ἡ Ἁγία τῆ Θεῆ κατὰ δρῦθῃ Ἐκκλησία, ἐπωτύμως ἔσωθήμεν τῆ Κυρίᾳ πάθῃ φέρουσα μέχρι τῆ νῦν, τῆ Σαυρῆ δὴ λέγω, καὶ τῆς Ἀναστάσεως. καὶ ἐν τῷ Ἀλεξανδρινῷ Ἱστορικῷ, Ὀπίστη, καὶ Ἀντικίᾳ Παυλίᾳ, τέτοις τοῖς Ἰστορίαις γέγονε καὶ Ἐγκαίνια τῆς Ἐκκλησίας τῆ Ἁγίᾳ Σαυρῆ τῆς οἰκοδομηθείσης παρὰ τῆ Μεγάλῃ Κωνσταντίνῳ, ἐν τοῖς χρόνοις Μακαρίᾳ Ἐπισκόπῳ Ἱεροσολύμων. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς περὶ Εἰκόνων λόγοις τῆ Ἁγίᾳ Ἰωάννῃ τῆ Δαμασκηνῷ, δέξονται τοιαῦτα μαστυρεῖαι, Σεβηριανῷ Ἐπισκόπῳ Γαβάλων ἀπὸ λόγου τοῦ εἰς τῆ Ἐγκαίνια τῆ Σαυρῆ.

Ἀπὸ τῆς τρίτης μέντοι ἐπὶ τὴν ὁδὸν ἐπανέλθωμεν, ὡς ὁ λόγος φησὶν. ἔλαβε λοιπὸν τὴν πρώτην οἰκοδομὴν ὁ Θεῖος ἕτος Ναὸς παρὰ τῆς Βασιλείᾳ Κωνσταντίνῳ, καὶ Ἐλένης, μένοντες εἰς τὴν ἰδίαν δόξαν, καὶ καθονίῳ, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆς Αὐτοκράτορος Ἡρακλείῳ, ὅστις ἄρχισε νὰ βασιλεύῃ ἐν ἔτει τῆς Κυρίᾳ ἡμῶν χι.α. ἢ ὡς ἄλλοι φέλουσιν χι.β. τῷ δὲ πέμπτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῆς, Χοσρόης ὁ τῆς Περσῶν Βασιλεὺς κινήσας πόλεμον καὶ τῆς Ῥωμαίων, κατεπόλεμισε πολλὰ μέρη τῆς βασιλείας τῶν, καθὼς καὶ τὴν Παλαιστίνην, ὅθεν καὶ τῆς Μοναστηρίου τῆς ἐρήμῃ κατερήμωσε, καὶ ὅθεν Πατέρας κατέσφαξε, καὶ τῆς τείχει τῆς Ἱερουσαλήμ ἐχάλασε, τὸν δὲ Θεῖον τῆτον Ναὸν κατέκαυσε, καθὼς καὶ ἄλλας πολλὰς κατηδάφισε, καὶ τῆς ὁποῖα κινήσας πόλεμον ὁ ῥηθεῖς Αὐτοκράτορ Ἡρακλείῳ ἐν τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῆς, καὶ καὶ κράτος αὐτὸν νικήσας, καὶ τὴν Περσίαν κατὰσρέψας, καὶ τὴν παρὰ τοῦ Χοσρόου κυριαθεῖσαν Γῆν τῆς Ῥωμαίων ἐλαθερώσας, καθὼς καὶ ὅλην τὴν Παλαιστίνην, καὶ ἐπομένως καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅχι μόνον τὴν Πόλιν ἐπεριποιήθη βασιλικῶς, αἰοικοδομῶντας τῆς κατεσκαμμένα αὐτῆς τείχη, καὶ τῆς ἄλλασ τῆς οἰκοδομῆς, ἀλλὰ κατ' ἑξαιρέτον τρόπον, καὶ Θεοσεβῶς ἐπιμελήθη. καὶ ἀνέκαίτισε τῆτον τὸν Θεῖον Ναὸν τῆς τῆς Κυρίᾳ ἡμῶν Ἀναστάσεως, ὡς φανερὸν εἰς αὐτὸν δεύτερος Μέγας Κωνσταντίνος, ὡς ὁ Ζεροβάβελ εἰς τὸν τῆς Σολομώντος Ναὸν, τὸν ἔκαμε πλέον ἐπιφανέστερον, καὶ ἐδοξότερον τῆς πρώτης, ἕτιος καὶ ἡ Εἰκὼν ἔτι φαίνεται διὰ Μωσίσιν ζωγραφισμένη

μένη ἐν τῷ προσκυνητῷ Ἀγίῳ Γολγοθᾶ (ἡ ὁποία καὶ τὸ παρὸν ἀμυδρῶς φαίνεται , τόσον διὰ τὴν πολυκαιρίαν , ὥσον καὶ διὰ τὸν ἀτμώδη καπνὸν τῆς κωνίδιων , καὶ κηρίων , ἅ ὅποια συναίθονται εἰς τόσον ἀεὶθμὸν , ὅταν τὸ ἡμέτερον Ἐξοικὸς ἐκτελεῖται ἐπισημῶς Ἀγίας Ἐορθῆς , κατ' αὐτὴν τὴν μεγάλῃν Τεσσαρακοσίῃ , καὶ μάλιστ' ἔτι ὅταν συμπέσῃ τὸ Πάσχα ὁμῶς μετὰ τῶν Λατίνων , ἢ ὕστερον ἀπὸ μίαν ἑβδομαδα , ὥστε γὰρ αἰετῶνται ἕως ὀκτὼ χιλιάδες Φῶτα , ὁμῶς δηλαδὴ καὶ τῆς Φραγγῶν , τῆς Ἀρμενίων , τῆς Κοπλιῶν , καὶ Συριαίων , καὶ ὅλα μὲν τὸν ἄναξιν , καὶ τέχνῃ , ἐπεὶ χορηγῶσαν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἀραιώτατον θάλασσαν , καὶ μάλιστ' αὐτὸν τὸν καιρὸν αἱ νυκτεριναὶ φωτοχυοῖαι τῆς τῶν Φανῶν , καὶ λαμπάδων , καμίνιστ' αὐτὸ φαίνεται καὶ αὐτὸ τὸ βαθυτάτον σκότος ἡμέρα ὀλοφωτος , καὶ χρυσήλιος , δαψιλῶς ὑποκρίπτουσα , καὶ σελαγίζουσα τῆς ἐλατῆρας πρὸς ἀδιαδέχουσα λαμπρότητος ἕως μαρμαρυγῆς . καὶ ἀληθινὰ φαίνεται ὁ Ναὸς ὡς ἄλλος πολύφωτος , καὶ πολυάστρος Οὐρανός , ἐπεὶ καὶ ἕνα φῶς περιεσφραττῆται ἕως ὅψεως ἐκ μυρίων λαμπάδων ἐραυτίζόμενον) ἐπιστατῆτος ἐν τῇ οἰκονομῇ τῆς τότε πατριαρχίας ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Μοδῆσου , ὅστις μὲν ἄκραν ζῆσον ψυχῆς , καὶ προθυμίας , ὅχι μόνον ἐκυβέρνησαν ὅσα ἐσύντειναν εἰς φύλαξιν τῶν ψυχῶν , καὶ τὴν ἡσυχίαν τῶν τεθλιμμένων Μοναχῶν κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν , ἀλλὰ εἰς τὸ ναὶ αἰακαίνισθαι καὶ τὸν ἄλλο διακεκαυμένον θείον Ναὸν εἰδείξε τὸν ἑαυτοῦ ἄλλον Ἡρακλεῖον , καὶ Ζοροβάβελ , καθὼς τὸ μαρτυρεῖ ὁ Μοναχὸς Ἀντίοχος ἐν τῇ πρὸς τὸν Εὐστάθιον Ἐπιστολῇ αὐτοῦ . αὕτη λοιπὸν ἐσάθη ἡ πρώτη κατὰ πτωσιν , καὶ ἡ πρώτη μεγαλοπρεπῆς αἰακαίνισις τῆς θείου τούτου Ναοῦ .

Τὸ δεύτερον , ἐκαταχάλασθη ὁ θείος ἕτος Ναὸς (ἀφίνοιτες ὡς ἀμφίβολα , καὶ ἀβίβαια ἅ ὅσα ὁ Φρά Φραγίσκος Κβαρέσμιος ἐκ τῆς Τάξεως τῶν Μπουρίων λέγει ἐν τῷ ἐ. Βιβλίῳ τῆς β'. Τόμου τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀγίας Γῆς) κατὰ τὸν Κεδρῶν ἀπὸ τῶν Σαρακηνῶν , ὅταν καὶ τὸν Ἰωάννην Πατριάρχην Γεροσολύμων ζῶντα κατέκαυσαν , ἕτα πῶς ἐπαρακινούσε τὸν τότε Αὐτοκράτορα ναὶ ἐκστράτευσθαι κατ' αὐτῶν .

Τὸ τρίτον αἰθῆς ἐκαταχάλασθη εἰς τὸν 983. χρόνον ἀπὸ τὸν Χαλιφὲ τῆς Μπαγδατίης , ἡ δὲ αἰτία ἐσάθη ἀπὸ τῶν Ἑβραίων , ἐπεὶ καὶ ἔγραψαν πρὸς αὐτὸν πῶς ἔρχονται πλῆθος πολὺ Χριστιανῶν εἰς προσκύνησιν αὐτῆς , μὲ σκοπὸν ὅτι ναὶ κυριώσωσι τὴν Ἱερουσαλήμ , ὁποῖος ὅπωςδήποτε ἐδιόρθώθη παρὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ εἰς τῆς δύο αὐτῆ παρ' αὐτῶν κακώσεις .

Τὸ τέταρτον ἐκαταχάλασθη αἰθῆς καὶ τὸν Κεδρῶν εἰς τὸν Βίον Ρωμανῶ τῆς Ἀργυροπέλης , ἀπὸ τὸν Σελτζῶνον τῆς Αἰγύπτου Ἀζίζιον , ἐν τῷ 1009. ἔτει , ὁ ὁποῖος κάμνοντες πολλὰ κακὰ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν , κατέσφραξε καὶ τὸν Ναὸν τούτον , εἶτα αἰσχισα καὶ αὐτὸς κατελύσας τὴν ζωὴν , ὁ διάδοχος αὐτῆς ὑὸς γεννηθεὶς παρὰ τὸν Ρωμαῖον αἰχμαλώτη Χριστιανῆ οὐσης , παρακλιθεὶς ἀπ' αὐτῶν , ἔδωκε θῆλημα ναὶ τὸν κάμῃ ὅποιος θελήσει . πρεσβύσας δὲ εἰς αὐτὸν καὶ ὁ αὐτὸς εἰρημένος Αὐτοκράτωρ Ρωμανὸς Ἀργυροπέλης , ἔσειλε ναὶ τὸν αἰακαίνισθαι

μεγα-

μεγαλοπρεπῶς, ἀλλ' ἀποδὲς τὸ χρεῖον, τὸν ἐτελείωσαν οἱ μετ' αὐτὸν Αὐτοκράτορες Μιχαὴλ ὁ Παμφλαγῶν, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Μοτομάχος, πατριαρχάδωντος ἐν Γεροτολύμοις τῆ Ὀρέης.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐν ἔτει 1099. ἔπισεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Εὐρωπαϊῶν Χριστιανῶν, τὴν ὁποίαν ἐκράτησαν ἕως τὸ 1187. ἔτος, ἔξουσιασθεῖσαν παρ' αὐτῶν χρόνος ὀγδοοκταετηρῶν, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἐπικράτειαν ἔγινον αὐτοὶς καλλιπίσματα, ἢ ἀνακαινισμοί, ἢ προσθήκαι, ὡς αὐτῆς εἶπομεν, εἰς τὸν Θεῖον αὐτὸν Ναόν, ὅσπερ αὐτοὶς ἐν τῷ 1188. ἔτει διωχθέντων τῶν Χριστιανῶν, ἐκρυβήθη ὑπὸ τῆ Σελζανῆ τῆς Αἰγύπτου Σαλαδίνῃ, ὅθεν ἐκακώθη πάλιν ὁ Ναὸς παρ' αὐτῆς καταπολλῶν, ἐπεὶ δὲ ἢ τῆ παράθυρα ἔξίβαλε, ἢ ὅδ' ὅπως αὐτῆ μετὰ ξηρολίθων ἐκλείσει, καὶ τὴν ὀρθομαρμάρωσιν ἔξίβαλε, καὶ τῆ περίξ ἐκρέμνισε, καὶ τὴν αὐτὴν τὴν Ἱερουσαλήμ κατηδάφισε, τὴν ὁποίαν καὶ ἔξουσίασαν οἱ μετ' αὐτὸν τῆς Αἰγύπτου Σελζανοὶ ἐτη 330. εἶτα παρ' αὐτῆ τὴν ἔλαβεν ὁ περιβόητος τῆ Ὀθωμανῶν Αὐτοκράτωρ Σελήμης, καὶ αὐτὸν καλὰ ἀναμέταξεν εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς αὐτῆς, τῆ Αἰγυπτίαν δηλαδὴ, ἢ Ὀθωμανῶν, δεισκέτο ὁ ῥηθεὶς Θεῖος Ναὸς εἰς τὴν ἔξουσίαν τῆς Χριστιανῶν, περιποιούμενος παρὰ τῆς κτ' καιρῆς τῆς Ἱερουσαλήμ Πατριαρχῶν μὲ καθημερινὰς ἀκολουθίας, ἢ θείας μουσαγωγίας λαμπρὰς, ἢ μεγαλοπρεπεῖς, ἢ μάλιστα εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ὀθωμανῶν, πολλὰ ὅμως μέρη τῆς αὐτῆς οἰκοδομῆς ὑπὸ τῆς παλαιότητος ἐδέοντο ἀνακαινισμῶν, ἢ αὐτῶν ἐδιορθώοντο κτ' καιρῶν, ἢ κτ' μέρος παρ' αὐτῆ διαπολλῶν ἔξουσιων, εἰς τὸ νὰ λαμβάνωσιν ἀδειαν παρὰ τῶν ἔξουσιασῶν, πλὴν τέλος ἔφθασαν εἰς τὸσον, ὡς πολλὰ μέρη τῆς τοίχων αὐτῆ ἀπέβλεπον εἰς παντελῆ πτώσιν, καθὼς ἢ ἡ σκέπη τῆς μεγάλης Τέρλης, ἢτοι Καμάρας, ὡς ἐκ ξύλων κατεσκευασμένης, ἐκ τῆς ὁποίας τῆ περισσότερα ἐσάπησαν, ὅθεν τὸσον ἐκ μέρους τῆς ἡμετέρας, ὅσον ἢ τῶν ἐκείσε ἀριστοκρίτων Φρατῶρων (ἐπεὶ δὲ ἢ αὐτῶν ἐν αὐτῶν κατοικίαι αὐτῶν, ἢ οἱ τόποι ἀπέβλεπον ἤδη εἰς κρεμμισμὸν ὀλοτελῆ, ἢ μάλιστα τὸ μέρος τῆς Τέρλης) ἐγένετο ἐπιμελής σκέψις, ἢ φροντίς εἰς τὴν διόρθωσιν τῆς πρὸ χρόνων ἤδη ἰκανῶν, ἀλλ' ἐπεὶ δὲ τῆ μεγάλα ἔργα (καθὼς ἐσάθη ἕνα ἢ αὐτὸ) δεισκονται ἢ εἰς μεγάλα ἐμπόδια, ἔπεσε φιλοτιμία ἀναμέταξεν εἰς τὸν Προκάτοχον ἡμῶν, καὶ πρὸς Μητρὸς Θεῖον ἀοιδιμον Πατριάρχην Κύριον Δοσίθρον, ἢ τῶν Φρατῶρων. διότι ὁ μὲν ἐφιλοτιμῆτο δικαίως, ἢ ἀλόγως νὰ κατορθωθῆ αὐτὸ τὸ μεγαλοπρεπὲς, ἢ θεῖον ἔργον παρ' αὐτοῦ, ἢ τῆ γένους ἡμῶν, οἱ δὲ Φρατῶρες, παρ' αὐτῶν, ἢ τῶν γενῶν αὐτῶν, ἢ αὐτῶν καλὰ ἢ αὐτοὶ εἶχον Προςάξας δυναστῶν, ἢ ἰσχυρῶν κτ' διαφόρους καιρῶν, ὡς ἢ ἐν τοῖς κατ' ἡμᾶς χρόνοις, τὸν δεύτερον Κάρολον Βασιλέα τῆς Γαλιανίας, ὁ ὁποῖος ὑπέσχετο νὰ βοηθήσῃ μὲ ὅδ' ἄλλης Μεγιστῶν τῆς βασιλείας τῆς εἰς τὴν οἰκοδομῆν αὐτῆν μὲ ἐλεημοσύνας, ἢ πᾶσαν ἄλλην ἰσχυρὰν βοήθειαν, καθὼς γράφει ὁ αὐτὸς εἰρημένος Πάτερ Ἀντώνιος ἐν τῷ ἰδίῳ Βιβλίῳ, ἢ Κεφαλαίῳ, ἢ μάλιστα μέγιστον ὑπερασπισίαν, ἢ ἀγωνισίαν εἶχαν τὸν Βασιλέα τῶν Γάλλων Λυδβίκον δέκατον τέρτατον, διὰ τῶν κτ' καιρῶν ἀριστοκρίτων

Πρὸς-

Πρέσβειαν αὐτοῦ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ ὑψηλοῦς Πόρτα , καὶ ἐλάμβανον καὶ καιροῦς ὀρισμὸς εἰς οἰκοδομὴν αὐτῆ , πλὴν πάντοτε ὑπερίσχυεν ὁ Πατριάρχης Κύριος Δοσίθεος , καὶ ἀνέτρεπεν αὐτὸν δι' ἄλλων ὀρισμῶν ἀκαίρων ἐκείνων , ἕτινος ἄς ἐκληρώθημεν καὶ ἡμεῖς ὑπὸ Θεῶ τῶν διαδοχῶν , ἀελάβομεν καὶ οὐκ ἰδίους ἀγῶνας , διότι οἱ μὲν Φράτορες , αὐτοὶ διὰ μεσιτείας , ὡς εἶπομεν , τῶν Πρέσβειαν τῆ ρηθέντος Βασιλέως Λαδερβίκα ἐλάμβανον ὀρισμὸς , καὶ ἄδειαν παρὰ τῶν Κρατῶντων ἡμῶν εἰς αἰακαίνισιν , ἡμεῖς δὲ ἕξ ἑαυτίας ἐμποδίζαμεν τῶν ἐπιχειρήσιν αὐτῶν , φιλοτιμώμενοι νὰ γένη παρ' ἡμῶν ὁ αἰακαίνισμός εἰς τὸ καθόλου , καὶ ὄχι παρ' ἐκείνων , καὶ ἐν μέρει . ἠκολούθησε δὲ αὐτῇ ἡ ἀλαβὴς , καὶ φιλέτιμος , καὶ φιλέδοξος διαφορὰ μερικῶς χρότους ἐν τῷ καιρῷ τῆς Γερατείας ἡμῶν . εἶπομεν δὲ ἀλαβὴς διαφορὰ , καὶ ἕτεροι λοιπὰ , διότι ὁ ἀγὼν αὐτὸς ἐσάθη τόσον εἰς τὸν ρηθέντα προκατόχον ἡμῶν Κύριον Δοσίθεον , ὅσον καὶ εἰς ἡμᾶς , ὄχι εἰς τὸ νὰ μὴ γένη ὁ αἰακαίνισμός , ἀλλὰ νὰ γένη , πλὴν ὄχι παρ' ἄλλων , ἀλλὰ παρ' ἡμῶν . ὅθεν δὲν εἶναι τῆτο ποικιλία τῶν Γραικῶν , οὐδὲ ἀπλῶς φθόνος , καθὼς λέγει ὁ ρηθείς Φρά Πέτρος Ἀντάνιος εἰς τὸν ἴδιον προρρηθέντα τόπον , ἀλλὰ ζῆλος θεῖος , καὶ ὑπερμάχησις ἀσεβείας , καὶ δικαία , ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς αἰχμαλωτισμῶ , καὶ παρ' ἄλλων τινῶν , ἀλλὰ παρὰ τῆ γενεῆς τῶν Ῥωμαίων ἐφυλάχθη ὁ Ἅγιος Τάφος , καὶ ἕτεροι λοιπὰ σεβάσματα Προσκυνηματῶ , καὶ εἰς ἡμᾶς ἐδόθησαν καὶ παρ' αὐτῆ τῆ λαβόντος πρῶτον τῶν Γερουσιαστικῶν , καὶ παρὰ τῶν Διαδόχων αὐτῆ , καὶ τῶν Σουλτάνων τῆς Αἰγύπτου , καὶ Χαλιφίδων τῆ Μπαγδατίς , καὶ παρὰ τῆ κυριεύσαντος αὐτῶν ἐν ὑστέροις Αὐτοκράτορος Σουλτάν Σελήμη , καθὼς φανερῶνται ἕτεροι παρ' ἡμῖν ἀρισκόμενα τέτων πάντων καὶ ἐγγραφα , καὶ διπλώματα ; ἦτοι Χατ Σειρίφια , καὶ εἴτι καὶ αὐτὸ ἔχουσιν οἱ Φράτορες (ὡς καὶ οἱ Ἀρμένιοι , καὶ αἱ λοιπὰ Φυλαὶ) καὶ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει , καὶ ἐντὸς , καὶ ἐκτὸς , ἦτοι Μοναστήρια , καὶ Ἐκκλησίας , παρὰ τῶν ἡμετέρων φυλαχθέντα ἕτεροι ἔλαβον , καθὼς καὶ τὸ Μοναστήριον τοῦ Σωτήρος ἡμῶν , ἐν ᾧ κατοικῶσι τῶν σήμερον οἱ ρηθέντες Φράτορες ἡμέτερον ἔχοντες , διότι ἕτεροι οἰκῶντες τὸ πρότερον ἐν τῷ Ὄρει τῆς Ἁγίας Σιών ἐξώθησαν τῆς Πόλεως , ἐπειδὴ ἕτεροι φθόνος ἐκείθεν , καὶ μὴ ἔχοντες ἄλλῃ κατοικίαν , οἱ τότε ἡμέτεροι φιλανθρωπώμενοι , καὶ κρείοντέστες ὡς ἀδελφῆς , οὐκ ἐδέχθησαν ἐντὸς τῆς Ἁγίας Πόλεως , παρέχοντες αὐτοῖς εἰς κατοικίαν τὸ ρηθὲν Μοναστήριον τῆ Σωτήρος . καὶ καὶ αὐτοὶ προαιρέμενοι νὰ ἀρνηθῶσι καὶ μόνῃ αὐτῶν τὴν διὰ λόγου γυμνῶν ἀχαίρησιν εἰς οὐκ ἔχοντες ἀδελφῆς , λέγεται πῶς τὸ ἔλαβον μετὰ χρηματικῶν δυνάμιν παρὰ τῆς ἕτεροι (δηλαδὴ βία , καὶ δυνάμει , καὶ τὸ σῆμα αὐτῆς (ὡς ἰσορεῖ ὁ ρηθείς Φρά Φραγίσκος Τόμος 2. Βιβλ. 4. Κεφ. 3. Σελ. 51.) καὶ λοιπὸν αὐτὸ κρείνεται τῆτο ποικιλία , καὶ φθόνος εἰς ἡμᾶς , ζητοῦντες ἕτεροι πάτεραι δίκαια ἡμῶν , διατὶ ἕτεροι δὲν νομίζεται ποικιλία , καὶ φθόνος , καὶ μάστιγα φανερὰ ἀδικία εἰς οὐκ ἔχοντες καλῆς Φράτορας , ἀγωνιζομένους νὰ ἰδιοποιηθῶσι ἕτεροι ἀλλότρια , καὶ ἕτεροι μὴ ἀκούσαντες αὐτοῖς ; εἰδὲ καὶ προφασίζονται εἰς τῆτο ἀλαβείαν , καὶ ζῆλον , διατὶ νὰ μὴ νομίζεται τὸ ἴδιον αὐτὸ καὶ εἰς ἡμᾶς παρ' αὐτῶν , καὶ ὄχι ποικιλία , καὶ φθόνος ὡς λέγεται ; ἐξω μόνον αὐτὸ δέλωσι νὰ θεολογήσασιν κακῶς ,

κακῶς,

κακῶς, πῶς καὶ ὁ Ἀγγελος τῶν Περσῶν Φθόνῳ, καὶ ποιηρῆα κινήμετος, ἐφίετο ἐναντίον τῷ Ἀγγέλῳ τῶν Γεδαιῶν, αἰαμεταξὺ εἰς εὐθὺ ὑποίκα καμία ἐναντιότης δὲν δρίσκειται, εἰμήπε ποτὲ ἀρέσκειάτις διαφρετικῆ, ἐν αἷς ὁ Θεὸς κκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς ἀπολύτως, καὶ διορθῶς τὸ ἀμεταδετον τῆς βυλήσιως αὐτῆ, ἀλλ' ὑπονοημένε τῆ κατ' ὑπόθεσιν, ἥτις δὲν εἶναι ἀναρετικῆ τῆς ἀγάπης, καὶ συμφωνίας αὐτῶν. ὡσε νὰ ἀγωνίζεται ὁ καθένας εἰς πλήρωσιν τῶν ἔργων, καὶ ὀφφικίων αὐτῆ διὰ δόξαν Θεῶ, δὲν εἶναι ποηρῆα, καὶ φθόνος, ἀλλὰ ζῆλος εἰθεος ἐν ἐνὶ συνδέσμῳ τῆ ἀνάματες, μάλιεα ὅπε εἰς τῆ λόγυμας ἦτον ἄρχῆς, καὶ αἰωθευ σκοπός, νὰ διορθωθῆ ἄ ολοκληρῆ, εἰς δὲ τῆ λόγυτες ἐζητεῖτο διὰ μόνον το αἰηκεν αὐτοῖς μέρος ἠ διορθωσις, ὅπε τὸ ἐν μέρει διορθῆμενον, φανερόν ὅτι εἶναι, καὶ μένει ἀδιορθωτων. ἀλλ' ἐπαναληπθῆον τὸν λόγον εἰς τὴν προκειμένην ἡμῖν ὑπόθεσιν, ἥτις ἠκολῆθησεν ἔτω.

Διατρίβοντες ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ἔτει Σωτηρῆῳ χιλιοσῷ ἐπτακοποςῷ δεκάτῳ ὀγδόῳ, πολλαίς μᾶς ἐμύωσεν ὁ τότε ἀρισκόμενος ἐκεῖσε Ἐξοχῶτατος Πρέσβυς τῆ Βασιλείως τῶν Γάλλων Λεοββίκυς δεκάτη πέμπτη, Κύριος Μαρκεζ δὲ Μπονακ, νὰ σπιέλθωμεν ὁμοῦ, καὶ νὰ σπιτύχωμεν ἀμέεας περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, σοχαζόμενος συνετῶς, διότι καθὰς εἶχε τὸ ἔργον αὐτὸ μεγάλας δυσκολίας πωταχόθεν (ἐπειδὴ προσεχῶς καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔμελλε νὰ ἔλθῃ καὶ μέγας Πρέσβυς τῆ Γερμανικῆ Καίσαρος, νὰ γείη καὶ παρ' αὐτῆ ζήτησις ἐκ μέρους αὐτῆ τοῦ Καίσαρος διὰ τὴν ἰδίαν οἰκοδομῆν, τὸ ὅποιον κοινῶς ἦτον ἀπαρέσκον καὶ ἡμῖν, καὶ τοῖς Γάλλοις) ἐχρειάζετο καὶ ἄμεεος συνομιλία αἰαμεταξὺ ἡμῶν, καὶ αὐτῆ, καὶ ὄχι διὰ μεσαζόντων, καὶ ἐρμηνέων ἡμεῖς δὲ καὶ σοχαζόμενοι πολλα, ἀπεποιέμεθα καὶ πρώτῳ σκέψιν τὸ τοῖετον ζήτημα, τὸ ὅποιον καὶ ἠκολῆθησεν εἰς πολλαῖς μύωας, πλὴν ὅταν ἔφθατεν ἠ προθεσμία τῆς θείας θελήσεως, καὶ ἀρεσκειας, νὰ ἀνακαινωθῆ ὁ θεῖος ἔτος Ναός, συλλογιζόμενοι πολλα, καὶ ἰδίως, καὶ μετὰ ἄλλων θεοσεβῶν ἀξιωματικῶν Προσώπων, Ἐκκλησιαστικῶν τε, καὶ Πολιτικῶν, πνύματι ἀγίῳ κινήμενοι, ἐκείθη καὶ ἀναγκαῖον, καὶ ἀφέλιμον, νὰ γείη ἠ τοιαύτη ἄμεεος συνέλευσις, καὶ συνομιλία. ἔθεν καὶ ἐγένετο τὸ πρῶτον ἐν ἔτει, ὡς εἶπομεν, τῷ Σωτηρῆῳ α ψιή. Μὴνὶ Γανουαρίῳ τελεσθεῖσις δὲ τῆς πρώτης ἐντάξεως μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς, καὶ δεξιῶσεως ἐκατέρων τῶν μερῶν, ἐγένετο ἀκολῆθως καὶ ἠ περὶ τῆς οἰκοδομῆς σκέψις. πολλῶν δὲ λόγων κινήθεντων, καὶ δυσκολιῶν ἀλογοφανῶν προβληθεῖσῶν καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν, αἱ ὅποιαι ἄπασαι ἀπέβλεπον τὸ περισσότερον εἰς διχόνοιαν, τέλος ἐφαίνῃ (Θεὸς τῆ Ἀγία καὶ μόνε θελήσαντος) τρόπος ἐνώσεως, θεμελιωμένος ἐπαῶν εἰς τοιαύτῳ συμφωνίῳ, ὅτι ὁ Θεὸς, καὶ προσκυνητὸς Εὐκτήριος Οἶκος τῆ Ἀγία Τάφῃ, νὰ μέη ὡς εἶναι καὶ δρίσκειται, πάντα καὶ πάντως ἀμετακίνητος, χωρὶς νὰ γείη εἰς αὐτὸν διόλε τις ἀνακαινωμὸς, ἠ κατ' νὰ ἐγείη ψυλὴ ἀφῆ χειρὸς ἀπεβλέπεσα εἰς τινα διορθωσιν αὐτῆ, λόγῳ ἄχα ἠ ἀνακαινωμοῦ, ἠ καλωπισμῆ, καὶ τῆτε τεθέντος βεβαίε, καὶ ἀμετακινήτε, νὰ γείη σοχασμὸς, καὶ μελέτη εἰς ἄ λοιπά. Τῆτο αὖ καλὰ πολλα δύσκολον ἐφαίνῃ καὶ τῆ Ἐξοχό-

τητι αὐτῆ, ἀλλὰ πολλὰ περισσότερον τῷ Προκράτορα τῶν Φρατόρων τῆ Α' γίμ Τάφω, παρόντι ἢ αὐτῷ τότε ἐκείσε (ἐπειδὴ καὶ εἰς τῆτο ἀπέβλεπεν ἅπας ὁ ἀγὼν τῆ Φρατόρων) πλεὺ τέλος πάντων ἀγωνισθείτων ἡμῶν λαμπρῶς, καὶ σαφειῶς μὲ γνώμην ἰσχυρὰν, ὅτι αὐτῆτο δὲν βεβαιώθῃ, ἄλλη συνομιλία δὲν κάμνει χρεῖα γὰ γένη, βλέπωντας ὁ Πρίσβυς τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης ἡμῶν, μετὰ οὖν πολλὰς λόγους ἐσέρχθη, ἢ ἰβιβαίωθῃ, ὅθεν ἢ ἐδόθησαν ἔγγραφα, ἢ βεβαιωτικὰ εἰς τῆτο ἢ ἐκ τῆ δὺο μερῶν, παρ' ἡμῶν μὲν πρὸς αὐτὸν, παρ' αὐτῆ δὲ πρὸς ἡμᾶς, ἐπειτὰ καθ' ἑξῆς ἠκολούθησαν ἐν διαστήματι ἰκανῶν ἡμερῶν αἰ λοιπαὶ συνομιλίας ἢ ἀμείσως, ἢ ἐμμέσως, ἢ γενομένης ἐπιφελῆς, ἢ τιμίας συμφωνίας ἀναμεταξύ ἡμῶν περὶ τῆς λοιπῆς οἰκοδομῆς, ἢ ἀνακαινισμῶ, ἢ ἔμεινεν ἀκολούθως ἢ σκέψις περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀναφορᾶς τῆ ἀνακαινισμοῦ εἰς τῆ ὑψηλοτάτην Πόρταν, τέλος δὲ ἀρέθη εὐλογον γὰ ἀκολουθήσῃ ἢ αὐτῆ ποιη-
τοτρόπως.

Νὰ δοθῇ παρ' ἡμῶν ἰδίως ἰκετήριος ἀναφορὰ, γὰ δοθῇ ἡμῖν ἀδεια γὰ ἀνα-
καινίσωμεν οὖν αἰήκοντας ἡμῖν τόπους ἐν τῷ Θείῳ Ναῷ, χωρὶς τινος βλάβης τῆ Φράγῶν, ἢ τῆ ἄλλων Φυλῶν, ἢ γὰ δοθῇ ἢ ἄλλη ἀναφορὰ ἢ τὸν αὐτὸν και-
ρὸν, ἢ τύπον ἐκ μέρους τῆ Πρίσβυς, ὅτι γὰ δοθῇ ἀδεια ἢ εἰς αὐτῶν, γὰ ἀ-
καινίσωσι οὖν ἀνακαινισμοῦ χερίζοντας προσήκοιτας αὐτοῖς τόπους ἐν τῷ Α' γίμ
Ναῷ μὲ τῆ δέλησιν τῆ Ρωμαίων, ἢ χωρὶς τινος βλάβης ἢ αὐτῆ, ἢ τῶν ἄλ-
λων Φυλῶν. δοθῆσάν ἔν τῶν ποιούτων ἀναφορῶν ἐν τῆ ἀνατάτῳ Πόρτῳ, θεῖον
βελήματι, ἐδόθη τὸ ποιῆτον θέλημα, πλεὺ ἦτον γὰ γένη ὁ ποιῆτος ἀνακαινισ-
μὸς μόνον εἰς οὖν ἡμετέρους τόπους, ἢ τῶν Φράγῶν, ἢ ὅχι ἢ εἰς οὖν τόπους
τῶν ἄλλων Φυλῶν. ἔδακτε δὲ τῆτο ἡμᾶς, διότι ἔμειναν τὰ λοιπὰ μέρη τῆ Ναῶ
τῶν ἄλλων Φυλῶν ἀδιόρθωτα, ἢ ἀκαλλάπισα, ἢ ἦτον ὁ ἀνακαινισμὸς τῆ Ναῶ
ἔξ ἡμισείας διορθωμένος, τὸ ὁποῖον, καθὰς εἶπαμεν, ποτὲ δὲν τὸ ἠθέλαμεν,
ὅθεν ἐρεσκόμεθα μὲν εἰς λύπην, ἢ ἀθυμίαν περὶ τῆτος, ἐπειδὴ ἢ ἠθέλαμεν
γὰ ἰδῶμεν ἐν τῆ ζωῆ ἡμῶν τῆ πωτελῆ διορθωσιν τῆ Ναῶ εἰς δέξαν τῆ ἐν αὐτῷ
ἐφίπτος, πλεὺ δὲν ἐρεσκόμεν τρόπον δὺλογοφαιῆς αἰτίας γὰ γένη παρ' ἡμῶν
ἢ ἢ ποιῆτη ζήτησις, ἀλλ' ὁ ἐρεσκόμεν πόρον ἐν τοῖς ἀπόροις τί οἰκονομῆ; ἐπρό-
βαλλον οἱ πολυχρόνιοι Αὐθένται, ἢ Διοικηταὶ τῆς ὑψηλοτάτης Πόρτας, ὅτι εἰς
τῆ οἰκοδομῆ τῆ τῆ ζήτησι παρ' ἡμῶν γὰ φυλαχθῶσι δὺο τινά. ἕνα, τὸ τί-
μιον τῆς ὑψηλοτάτης Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, ἢ ἄλλο, γὰ μὴ ἀδικη-
θῶσι αἰ ἔχουσαι τὸν λοιπὰ Φυλαὶ τῶν Χερσιανῶν ἔνδον τῆ Θεῖς Ναῶ μὲ τῆ
αἰτίας τῆς ποιῆτης οἰκοδομῆς. ὅθεν (γὰ εἰπῶμεν ἢ ἡμεῖς) σκιρτῶντες τῷ πνεύ-
ματι μετὰ σκέψεως ἰκανῆς, ἀπεκρίθημεν τῆτο. ταῦτα ἢ τὰ δὺο φυλάττονται
ἀκριβῶς, αὐτὴ ἢ Κραταιὰ Βασιλεία ἐρεσῆ γὰ ἀνακαινισθῆν ἀπλῶς ὅλοι οἱ ἀνακαι-
νισμῶ δέοντες τόποι ἔνδον τῆ Ναῶ, ἢ γὰ δοθῇ ἀδεια, ὅτι ἢ καθε Φυλὴ γὰ
διορθωθῆ οὖν ἰδίως αὐτῶν τόπους. συνδύσαντος δὲ τῆ Α' γίμ Θεῶ, ἐκρίθη ἀρε-
σῆ ἢ γιῶμη αὐτῆ, ἢ ἀδύς μὲ μεγαλωτάτῳ διγναμοσύνῳ συγκαταδύσαντες
εἰς τῆτο, ἀνέφερον τῆ ὑπόθεσιν τῷ κραταιοτάτῳ, ἢ διαπλαγχνικώτῳ ἡμῶν
Α' κακ-

Ανακτι, ἢ ὤρισε, ἢ ἰδόθη ἢ τοιαύτη ἀδεια μετ' ὑψηλότατα αἰτῆ Χατ Σιερίφια, ἕνα εἰς ἡμᾶς, τὸ ὁποῖον οἰκίᾳ χειρὶ τὸ ἔδωκεν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ὁ ὑψηλότατος, ἢ διαπλαγχνικώτατος ὑπέριτος Ἐπίτροπος, ἢ ἄλλο εἰς τὸν Πρέσβυον, ἐν οἷς σημειώνονται ἢ αἱ λοιπαὶ Φυλαὶ, ἰδίως ἑμᾶς εἰς τὸ δοθῆν ἡμῖν Χατ Σιερίφιον, καὶ τὴν ξεχωριστὴν αἴτησιν ἡμῶν, ἰδόθη ἔτι ἡμῖν ἀδεια νὰ ἀνακαινίσωμεν ἢ μόνον τὸ ἔνδον τῆς Θεῆς Ναῦ, ἀλλὰ ἢ καὶ ἐκτὸς τῆς, τὰ ὁποῖα κατ' ὄνομα περιέχονται εἰς τὸ ρηθῆν Χατ Σιερίφιον, καὶ εἰς οὐδ' ἄλλους ὀρισμούς, ἂν τὴν περίληψιν μετὰ φρασθεῖσαν σημειῶμεν ἐνταῦθα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀπλῇ διαλέκτῳ, εἰς κατέληψιν, ἢ χαρὰν τῶν ἀγνωμόνων ἀναγνωσκόντων, καὶ ἔχει οὕτως.

Ἡ περίληψις τῆς ὑψηλότατης Χατ Σιερίφιας.

Εξοχότερε τῶν Μουσουλμανικῶν Κρατῶν, ὑπέριτε τῶν Προεσῶτων Ὀρθοδόξων, Πηγὴ τῆς ἐπισήμης, καὶ ἀληθῆς γνώσεως, ἐπαίρων τὰς σημαίας τῆς δικαιοσύνης, ἢ πίσεως, Κληρονόμοι τῶν Προφητικῶν, ἢ Θεοπέμπτων Ἐπιστημῶν, ἰδίε τῇ θείᾳ χάριτι, ἢ βοηθείᾳ, Κινῶσι Ἀχμέτ Ἐφέντη, Κεῖται τῆ Χαλεπίᾳ, αὐξάνουσι ἢ ἀρετῇ. ἢ κλέος τῶν ἐνδόξων, ἢ μεγάλων, συναθροιστῶν τῶν ἐπισήμων, ἢ ἀγενῶν ἀρετῶν, ἰδίε τῇ χάριτι, ἢ ἀντιλήψει τῆς ἀθανάτου Βασιλείας, τῆς ὑψηλῆς μετὰ Πόρτας Καπιτζήμπαση Ἀχμέτη, αἰωνίζουσα ἢ δόξα. ἢ Πρωτότυπον τῶν ἐνδόξων, ἢ Προεσῶτων τῆς ἐνδόξουμας Πόρτας πρώτω Τιφτεζάση Μιρσαφᾶ. ἢ ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐπιτροπῆς οὐδ' Ἀγαθῆς Μιρσαφᾶ, αὐξάνουσι ἡμῶν ἢ δόξα.

Ἐρχόμενος ὁ Βασιλικὸς μας ὑψηλὸς ὀρισμὸς, γνωστὸν ἔσω ἡμῖν, ὅτι τὸ κλέος τῆς Πατριαρχῶν ὁ νῦν Πατριάρχης τῆς Ἱεροσολύμων Χρυσανθος, ἢ ἄλλοι Ρωμαῖοι Γερεῖς, ἔδωκαν εἰς τὴν λόγουμας ἀρχιερασίαν (ἢτοι ἀναφορᾶν) εἰς τὸ ὁποῖον φανερώμενον, πῶς μετὰ τὸ νὰ ἰδόθη βασιλικὸς ὀρισμὸς μετὰ τὰς συνθήκας ὅπως περιέχει καὶ τὸν Φετφᾶν (ἢτοι νομικὸν Κεφάλαιον) ἢ τὴν κράταν τῆς κείσεως, ὁ ὁποῖος διαλαμβάνει, ὅτι μετὰ τὸ νὰ ἐχάλασεν ἀπὸ τῆς πολυκαιρίας ἢ μεγάλης Καμάρᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερουσαλήμ τῆς Καμαμὲ ὀνομαζομένης, ἢ ἄλλοι μερικοὶ τόποι, οἱ ὁποῖοι εἶναι διωρισμένοι τοῖς Μοναχῶς Φραντζέζοις, ἢ χρειάζονται ἀνακαινισμόν, νὰ ἀνακαινίζονται ἀπὸ οὐδ' Ἐφέντη Γερεῖς, ὅμως νὰ μὴ πειράζονται μετὰ τὴν πρόφασιν τῆς ἀνακαινισμῆ οἱ τόποι ὅπως εἶναι διωρισμένοι εἰς οὐδ' Ἐφέντη Ρωμαῖς, Ἀρμενῖς, ἢ εἰς τὸ λοιπὸν ὑπῆκουσιν τῆς Βασιλείας μου. καὶ μετὰ τὸ νὰ εἶναι βέβαιον πῶς ἢ τῇ ρηθείσῃ Καμάρᾳ συνημμένη, ἢ τοῖς Ρωμαῖοις διωρισμένη Ἐκκλησία τῆς Ἀγίας Κωνσταντίνης, ἢ τὸ ὑπ' αὐτῇ Μαγερεῖον, θέλων πέσει εἰς τὸν τῆς οἰκοδομῆς καιρὸν, νὰ ἀνακαινίζονται καὶ τὴν παλαιὰν κράσιν ἀπὸ οὐδ' Ἐφέντη Ρωμαῖς. ἢ προσέτι τὸ ἔξω τῆς Καμαμὲ ὀνομαζομένης Ἐκκλησίας τοῖς Ρωμαῖοις διωρισμένον Καμπαναρεῖον, ἢ ἢ παρακειμένη αὐτῇ Ἐκκλησία τῆς

Ἄγιε Ἰακώβη μὲ τὸ νὰ ἐχάλασαν, ἢ μὲ τὸ νὰ εἶναι φανερόν πως αὐτὴ τὴν τύχη νὰ
 ῥέσῃ τὸ Καμπαναρῖον, θελεῖ κατὰ βάλει τὴν ῥηθεῖσαν μεγάλην Καμάραν,
 μὲ τὸ νὰ εἶναι ὑψηλὴν τὸ ῥυθμὸν Καμπαναρῖον, νὰ χαμηλώσῃ ὅσον εἶναι δυνα-
 τὸν, ἢ νὰ αἰακαινίζεται ἀπὸ τοῦ ῥωμαίου, ἢ αὐτὴ τὴν τύχη εἰς τὸν αἰακαισμὸν νὰ
 ἀκολουθήσῃ μὲ λάθος καμία βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπως εἶναι ἐπαύω
 εἰς τὸν λεγόμενον Τάφον τῆς Χριστῆ, καὶ καμὴν χεῖρα νὰ αἰακαινίζεται μὲ τὸν
 ὀρισμόνμας, ἢ μὲ τὴν εἰδὸσιν τῆς ῥωμαίου, καὶ τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ τὴν
 σάσιν, ἢ καὶ τὴν σφάταν τῆς κείσεως, ὅμως νὰ μὴ βαλθῆ χεῖρ κατ' οὐδένα
 τρόπον εἰς τὰς πέτρας τῆς ῥηθεῖσας Τάφου, αἱ ὁποῖαι αὐτὴ εἶναι ἢ τεθλασμένα νὰ
 μὴ ἀλλαχθῆν, ἀλλὰ νὰ μένῃ κατὰ τὸν ἦτον. μᾶς ἐπαρακάλεσαν αὐτὴν κρεμνί-
 σῃ εἰς τὸν αἰακαισμὸν τῆς Μεγάλης Καμάρας ἢ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἄγιης Κωνσταν-
 τίνης, ἢ τὸ ὑπ' αὐτῆς Μαγιστεῖον, ἢ τὸ χαλασμένον Καμπαναρῖον, ἢ ἡ πα-
 ρακείμενῃ αὐτῷ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἄγιης Ἰακώβη, καὶ τὰς ῥηθεῖσας συνθήκας νὰ αἰ-
 ακαινίζονται, ἢ αὐτὴ ἀκολουθήσῃ μὲ λάθος αἰακαισμὸν εἰς τὸν αἰακαισμὸν τῆς
 μεγάλης Καμάρας καμίας λογῆς βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπως εἶναι
 ἐπαύω εἰς τὸν Τάφον τῆς Χριστῆ, ἢ χρειασθῆ αἰακαισμὸν, νὰ αἰακαινίζεται
 μὲ τὴν εἰδὸσιν τῆς ῥωμαίου Ἰερῶν εἰς τὴν παλαιὰν σάσιν, καὶ τὴν σφάταν τῆς
 κείσεως. νὰ αἰακαινίζονται πρὸς τῆς καὶ τὰ παλαιὰς σάσεις οἱ τοῖς ῥωμαίοις,
 Ἀρμενίοις, ἢ ἄλλοις ὑποκειμένοις τῆς Βασιλείαςμας Ἰερῶν διωρισμένοι, χα-
 λασμένοι, ἢ αἰακαισμὸν χερίζοντες τόποι. ἐγυράθη Φετφᾶς δι' αὐτὴν τὴν
 ὑπόθεσιν, ἢ ἔδωκε Φετφᾶν ὁ σοφώτερος τῆς καὶ βᾶθος σοφῶν, ἢ ἐναρτώτερος
 τῆς Ἀσιβῶν ἱαρέτων Σεχελισλάμης Μυφτήμας Ἀπτεβλάχης, πως μὲ τὸ
 νὰ χρειάζονται αἰακαισμὸν τῆς Κελλία τῆς ἐν Ἰερουσαλὴμ Καμαμὶ ὀνομαζομέ-
 νη παλαιῆς Μοναστηρίου, οἱ ῥωμαῖοι, ἢ Φραντζέζοι ἐγκατοικοὶ Ἰερῶν ἐκείνης τῆς
 Μοναστηρίου εἶναι τῆς κείσεως νὰ αἰακαισθῆν μὲ ὀρισμὸν ἐκείνης τῆς Κελλία κατὰ
 τὴν σάσιν ὅπως ἀρίσκονται, χωρὶς νὰ προσθέσῃν τι, καὶ πάλιν τῆς ἐν Ἰερουσα-
 λὴμ Καμαμὶ ὀνομαζομένης παλαιῆς Μοναστηρίου, μερικοὶ τόποι μὲ τὸ νὰ ἐγκρέ-
 μισαν, ἢ μερικοὶ νὰ αἰοῖξαι, ἢ νὰ διασπασθῆ ἢ οἰκοδομή, ἢ νὰ χρειάζων-
 ται αἰακαισμὸν, αὐτὴν θελήσῃν ἀπὸ τοῦ ἐγκατοίχης οἱ Φραντζέζοι, ἢ οἱ ῥω-
 μαῖοι Ἰερῶν, νὰ αἰακαισθῆν μὲ ὀρισμὸν ἐκείνης τοῦ τόπου καὶ τὴν παλαιὰν σά-
 σιν ὅπως ἀρίσκονται, χωρὶς νὰ προσθέσῃν τι, μὲ τὴν κείσιν δὲν ἐμποδίζονται.
 ἢ μὲ τὸ νὰ ἔκαμεν Ἀρζι, ἢ Ταλχισι (ἢ τοὶ νὰ ἐφανερώσῃ) εἰς τὴν Βασι-
 λείαςμας ὁ ὑπέρτατος Ἐπίτροπος, ἢ μέγιστος Συμβελάτωρ, ἢ ἀξία τοῦ
 σύμπαντος, ὁ διατακτὴς τῶν ἱερῶν τῶν Ἐθνῶν, ὁ ὑψηλὸς καὶ τὴν διαύσιον,
 ἢ τῆς ἐπιχειρήματῶς Βεζίρης ἐνδοξόςμας Γαμβρὸς, ἢ τέλειόςμας ἐπίτροπος Ἰμ-
 πραχὴμ Πασᾶς (ἢ ὁ ὑψιστος Θεὸς νὰ διαωνίζῃ τὴν δόξαν, ἢ νὰ αὐξάνῃ μὲ
 τὴν βοήθειάν τῃς τὸ κράτος) πως ὁ σοφώτερος τῶν καὶ βᾶθος σοφῶν Ρούμελι
 Καζιασκέρης Ἀχμέτ Ἐφέντης (ἢ ὁ Θεὸς νὰ διαωνίζῃ τὰς ἀρετὰς) μὲ ὅλων τῶν
 μεγάλων (ἢ ὁ Θεὸς νὰ πολυπλασιάσῃ μέχρι τῆς δατέρας παρσῆας) Οὐλεμά-
 δων τὴν ψῆφον, ἔδωκε Χοτζέτι διαλαμβαῖον πως εἶναι τῆς κείσεως νὰ αἰακα-
 ρίζωνται.

νίζονται καὶ τὴν παλαιὰν γάσιν, καὶ καὶ τὸν ῥηθέντα τρόπον οἱ ἀνακαισμοὶ χρεΐζοντες τόποι, ἐδόθη ἄδεια κατὰ τὸ βασιλικόνμας Χατ Σιερίφι τὰ ἀνακαινίζονται καὶ τὸν Φιτφαὺ εἰς τὴν παλαιὰν γάσιν οἱ ἐπισκοπῆς χρεΐζοντες τόποι, ὅμως μὲ τὸ νὰ εἶναι τὸ ἀναγκαϊότερον τῆς βασιλικῶν ὑποθέσεων, καὶ τὸ χρεϊωδέστερον τῆς Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, ἢ τῆς τῆς τῆς ἰόμης, καὶ μὲ τὸ νὰ ἐλπίζεται ἀπὸ λόγους (καθὼς ἀπαιτεῖ ἢ σοφία, καὶ πίσις) μεγαλωῶται ἐρθότης, καὶ εἰς κάθε ὑπόθεσιν σύμφωνος τῶ ἰόμῃ κίνησις, διὰ τὰ μὴ γείη κατ' οὐδένα τρόπον κένενα ἔργον ἐναντίον τῆ χρεΐτι, καὶ τὰ ἀνακαισμοὶ καὶ τὸν ῥηθέντα τρόπον οἱ ἀνακαισμοὶ χρεΐζοντες τόποι, χρεΐς νὰ προσεθῆτι, διορίζομεν εἰσεῖνα Μουβελῶ, διὰ τὰ ἐπισκοπῆς δεσποτικῶς, καὶ ὑμᾶς οὖν προῖρηθέντας σὰς διορίζομεν Μικηπασίης εἰς τὸ νὰ ἐνεργήσετε καὶ τὴν γάσιν τῆς κρείτεως αὐτῶ τῶ ὑπόθεσιν μὲ τὴν ἐπισκοπῆν τῆ ῥηθέντος. Λοιπὸν καθὼς σὰς προσάζομεν, νὰ πηγαίνετε εἰς τὸν τόπον, καὶ νὰ σοχασθῆτε, καὶ νὰ κάμετε Κίσφι μὲ μεγαλωῶ τῶ ἐπιμέλειαν, καὶ ἀκρίβειαν, μὲ ἐπιτηδεῖς Μειμάρηδες, καὶ Μαθηματικῆς Γωμέτρως, τὸσον τῶ ῥηθέντων Ἐκκλησιῶν τῆ Ἀγίης Κωνσταντίνης, καὶ τὸ Μαγερῆον, καὶ τὸ Καμπαναρεῖον, καὶ τῶ παρακειμένῳ αὐτῶ Ἐκκλησιῶν τῆ Ἀγίης Γακώβη, ὅσον ἀκόμη καὶ οὖν παρὰ ταῦτα τοῖς Ῥωμαῖοις, Ἀρμενίοις, καὶ τοῖς λοιποῖς ὑποκειμένοις τῆς Βασιλείας μὲ Γερεῦσιν ἰδίως χαλασμένως, καὶ ἀνακαισμοὶ χρεΐζοντες τόποι, καὶ νὰ ἰδῆτε τῶ γάσιν, καὶ τὸ σχῆμα, καὶ μετρήτες τὸ μῆκος, βάθος, καὶ πλάτος, νὰ τὸ κάμετε Σιτζίλι, καὶ Χοτζέτι, καὶ αἰσῶς, χρεΐς νὰ πηραχθῆν μὲ τῶ πρόφασιν τῆ ἀνακαισμοὶ οἱ τόποι ὅπῃ δὲν εἶναι διωρισμένοι εἰς τῆ λόγους, ἀναμειζῶ εἰς τὸν ἀνακαισμοὶ τῆς μεγάλης Καμάρας κρεμνίσῃ ἢ συνημμένη αὐτῆ Ἐκκλησία τῆ Ἀγίης Κωνσταντίνου, καὶ τὸ ῥηθέν Μαγερῆον, ἢ συνέβῃ μὲ λάθος εἰς τὸν καιρὸν τῆ ἀνακαισμοὶ καμία βλάβη εἰς τῶ μικρῶ Καμάραν ὅπῃ εἶναι ἐπαύω εἰς τὸν Γάφον τοῦ Χεισοῦ, καὶ χρεΐσθῃ ἀνακαισμοὶ, νὰ μὴ ἐμποδίζετε οὖν Ῥωμαῖους νὰ τα ἀνακαισμοὶ καὶ τῶ παλαιὰν γάσιν, καὶ τῶ γάσιν τῆς κρείτεως, χρεΐς νὰ προσθέσῃτε. νὰ μὴ ἐμποδίσετε πρὸς τῆ τοῖς νὰ ἀνακαισμοὶ καὶ τῶ διωρισμένῳ αὐτοῖς Ἐκκλησιῶν τῆ Ἀγίης Γακώβη, καὶ τὸ Καμπαναρεῖον ὅπῃ εἶναι χαλασμένον, ὅμως εἰς αὐτῶ τῶ ὑπόθεσιν εἶναι ἀναγκαῖα μεγαλωῶται σκέψις, πίσις, καὶ σύμφωνος τοῖς ἰόμοις κίνησις, εἰς τρόπον ὅπῃ αἰσῶς καὶ παρακνηθῆτε ἀπὸ Φιλαργυρεῶν, καὶ συγχωρήσετε νὰ γείη ἔργον παρὰ νόμον, καὶ εἰς οὖν ἀνακαισμοὶ χρεΐζοντες τόποι αὖ παρατρέξετε οὖν ὅπως τῆ παλαιᾶς γάσεως, καὶ μετὰβάλετέτι, ἢ ὑψώσετε, καὶ ἐκτείνετε, καὶ οὖν τόποι ὅπῃ εἶναι μὲ πλίνθης ἀφήσετε νὰ γείουν μὲ τῆβλα, καὶ ἐκείνης ὅπῃ εἶναι μὲ σῆνον καὶ ξύλα φοινίκων, νὰ κατὰσκαθῶσθῃ μὲ πελεκυμένα ἔζ, καὶ σὰτζ ξύλα, καὶ ἐκεῖνα ὅπου δὲν εἶναι λάκων, καὶ κόσμος, νὰ λάκωνθῇ, καὶ νὰ κοσμηθῇ, ἢ νὰ ἐκτανθῇ χεῖρ εἰς οὖν λίθους τῆ Γάφης, εἰς καμίανας πρόφασιν, καὶ δικαιολόγημα, δὲν θέλομεν δώσει ἀκρόασιν, ἀλλὰ βίβαια θέλετε ὑποπίσει βαρεῖα ποινῇ, ὅθεν νὰ μὴ νικηθῆτε ἀπὸ χρεΐματῶ, ἀλλὰ μὲ πίσιν νὰ πολιτῶθῆτε, καὶ εἰς τὸν βασιλικόνμας ὀρισμῶν

μὸν κτ̄ τὸ ἱερόνμας Χατ Σιερίφι καὶ ὑπακούσετε, καὶ νὰ προσέχετε νὰ μὴ γένη καμία κίνησις ἐναντία .

Ἐγράφη (κατὰ τὸ ἔτος δηλαδὴ τῷ Οὐμανῶν) ἐν ἔτει χιλιοσῶ ἑκατοσῶ τετακοσῶ πρώτῳ , εἰς τὴν δεκάτῃν πέμπτῃν τῆς Ῥεμπίβλ Α΄ χιρ, ὅπρι συμπίπτει ἀπὸ τῆς τῆς Κυρίας ἡμῶν Γενήσεως, ἐν ἔτει χιλιοσῶ ἑξακοσῶ δεκάτῳ ἐνάτῳ . τὸ δὲ ἴσον τῆς Χατ Σιερίφι (ὑπὲρ δηλοῖ χάμμα ἅγιον) ἦτοι ἡ ἔννοια αὐτῆ .

Κατὰ τὴν πείληψιν τῆ βασιλικῆς ἡμῶν ὁρισμῆ νὰ κινηθῆτε, καὶ νὰ προσέχετε καὶ μὴ γένη καμία ἐναντία κίνησις .

Πείληψις, ἦτοι ἡ ἔννοια τῆ βασιλικῆς Ὀρισμῆ, τοῦ δοθέντος ἰδίως, καὶ ξεχωριστὰ εἰς ἡμᾶς .

Κλίος τῷ Πατριάρχῳ Πατριάρχῳ τῷ Ἱεροσολύμων Χρυσανθε . ἐρχομένης τῆ παρόντος μου ἰρισμῆ, γρασὸν ἔσω, ὅτι μὲ τὸ νὰ μᾶς ἐφάνησε τὸ καύχημα τῷ Ἡγεμόνων τῆς Φυλῆς τῆς Μεισία, ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀριστόκομος ἐνδοξότατος Πρέσβυς τῆ βασιλείας τῆς Φραγγίας Μαρκεζ δὲ Μπονακ, πῶς χρῆζει ἀνακαινισμῆ ἡ μεγάλη Καμάρα τῆς ἐν Ἱερουσαλήμ Καμαμὲ ὀνομαζομένης Ἐκκλησίας, καὶ μερικοὶ τοῖς Ἱερεῦσι τῆς Φραγγίας ἴδιοι τόποι, καὶ νὰ μᾶς ἐπαρακάλεσε νὰ μὴ ἐμποδισθῆ ὁ ἀνακαινισμὸς, κατ' ὅσον συγκαρεῖ ἡ κείσις, εἰς τὸν καιρὸν τῆ ἀνακαινισμῆ τῆς Ῥηθείσης Καμάρας αἰσίως ἀκολυθῆσθαι μὲ λάθος καμία βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπου εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν ὀνομαζόμενον Τάφον τῆς Χειρῆ, καὶ χρειασθῆ ἀνακαινισμὸν, νὰ ἀνακαινίζεται μὲ τὴν εἰδῆσιν τῷ Ῥωμαίων, καὶ τῷ Πατριάρχῳ . ὅμως νὰ γένη προσοχὴ εἰς τὸ νὰ μὴ βαλθῆ χεὶρ εἰς τὰς πέτρας τῆς Ῥηθέντος Τάφου, αἱ ὅποιαι αὐτὴ εἶναι καὶ τετραλασμέται νὰ μὴ ἀλλαχθῆν, ἀλλὰ νὰ μένῃ κατ' ὅσον εἶναι, καὶ μὲ τὸν τὸν τρόπον μὲ τὸ νὰ ἐδόθη ὁρισμὸς μὲ τὰς συνθήκας ὅπῃ περιέχει, καὶ κτ̄ τὸ δηλωτικὸν ἀδείας βασιλικόνμας Χατ Σιερίφι, εἰς τὸ νὰ ἀνακαινισθῆ καὶ τὴν ἐπάταν τῆς κείσεως ἐκ μέρους τῷ Φραντζέζων οἱ προσήκοντες τοῖς Φραντζέζοις Ἱερεῦσι διωρισμοῖσι, καὶ ἀνακαινισμῆ χρῆζοντες τόποι, ἐντελλόμεθα σοὶ τῷ Ῥηθέντι Πατριάρχῳ ἡ ἀπόσις νὰ πηγαίνῃ, ἢ νὰ διορίσῃς ἀπὸ ὧν πρὸς ἑσὲ Ἱερεῖς μερικῆς, οἱ ὅποιοι νὰ εἶναι ἐκεῖ παρόντες ἐν ὧν νὰ λάβῃ τέλος ὁ ἀνακαινισμὸς. ὅθεν κινούμενος καὶ τὸν ὀρισμόνμας, ἢ ἀπόσις νὰ παρασταθῆς εἰς τὸν καιρὸν τῆ ἀνακαινισμῆ, ἢ ἀπὸ ὧν πρὸς ἑσὲ Ἱερεῖς νὰ διορίσῃς τινὰς ὅπῃ ἐν ὧν νὰ λάβῃ τέλος νὰ μὴ ἀναχωρήσῃ, καὶ αἰσίως εἰς τὸν καιρὸν τῆ ἀνακαινισμῆ συνέβῃ μὲ λάθος καμία βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπῃ εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν Τάφον, κατὰ τὸν βασιλικόνμας ὀρισμὸν, μὲ τὴν εἰδῆσιν νὰ ἀνακαινίζεται, ὅμως εἰς τὰς πέτρας τῆς Ῥηθέντος Τάφου νὰ μὴ ἐκτανθῆ χεὶρ κατ' ἕδῃνα τρόπον, ἀλλ' αὐτὴ εἶναι καὶ τετραλασμέται νὰ μὴ ἀλλαχθῆν, καὶ νὰ μένῃ κατ' ὅσον εἶναι . εἰς αὐτὸ νὰ προσέχῃς

πελ-

πολλά, ἢ νὰ ἐπιμεληθῆς, ἢ κινούμενος κτ' τὸν Βασιλικόνμας ὄρισμόν, ἀπὸ τὴν ἐναντίαν κίνησιν τὰ Φυλαχθῆς.

Ἐτέρως ἔρισμός ἐστὶν τὸν Πασαῦ, ἦτοι Ἡγεμόνα τῆς Γερουσιαστικῆς, ὁ ὁποῖος ἐδέξθη ὑσερον ἀπὸ τὸ Χατ Σιείφι διὰ νὰ ἀσπρισθῆ ὁ Θεῖος Ναὸς ἀφ' οὗ ἀνακαίνισθῆ, μετὰ τὸ νὰ μὴ ἐγράφη εἰς τὸ Χατ Σιείφι τὸ ῥητὸς, ἦτοι τὸ νὰ ἀσπρισθῆ.

Ἡ Γερουσία τῶν ἐνδόξων Ἡγεμόνων, Μεγάλου τῶν συνετῶν Μεγάλων, Ἐξουσιαστικῆς δυνάμεως, ἢ δόξης, Κύριε τιμῆς, ἢ μεγαλοπρεπείας, ἴδιε τῆ βοηθείᾳ τῆ ΓΨίς, Πασαῦ τῶν Ἱεροσολύμων Ἰμπραχίμ Πασα, αἰωλιζομένων ἢ δόξα, ἢ ἄλλοι τῶν Μουσουλμάνων Κριτῶν, ὑπέρτερε τῶν προσιωτῶν ὀρθοδόξων, πηγὴ τῆς ἐπισήμης, ἢ ἀληθῆς γνώσεως, ἐπαίρων ἕως σημαίας τῆς δικαιοσύνης, ἢ πίστεως, κληρονόμοι τῶν προφητικῶν, ἢ θεοπέμπτων ἐπισημῶν, ἴδιε τῆ θεῖα χάριτι, ἢ βοηθείᾳ, Καθὴ τῶν Ἱεροσολύμων, αὐξήσονται ἢ ἀρετή.

Ἐρχομένην τὴν παρόντος μετ' ὄρισμῶν, γνωστὸν ὑμῖν ἔστω, ὅτι ὁ διεξῆλυτος ὄρισμός ὅτι εἶχε δοθῆ παρελθόντως, μετὰ ἕως συνθήκας ἐπὶ περιέχει, καὶ μετὰ Χατ Σιείφιας δηλωτικὸν ἀδείας διὰ τὸν ἀνακαίνισμὸν κατὰ τὴν παλαιὰν ἑσάσιν τῆς μεγάλης Καμάρας τῆς ἐν Γερουσιαστικῆς Καμαρῆ ὀνομαζομένης Ἐκκλησίας, καὶ μερικῶν τόπων, περιέχει, ὅτι ἀνίσως μετὰ λάθος ἀκολυθῆσιν εἰς τὸν ἀνακαίνισμὸν καμία βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπως εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν νομιζόμενον Τάφον τῆ Χριστοῦ, ἢ χρειασθῆ ἀνακαίνισμὸν, νὰ ἀνακαίνισθῆ κατὰ τὴν παλαιὰν ἑσάσιν, μετὰ τὴν εἰδῆσιν τῶν Ῥωμαίων Ἱερέων. ὅμως ὅχι μόνον ἔγινε σφοδρὰ προσοχὴ νὰ γένη προσοχὴ εἰς τὸ νὰ μὴ βαλθῆ χεὶρ εἰς ἕως πέτρας τοῦ ῥηθέντος Τάφου, αἱ ὁποῖαι αὐτὴ εἶναι ἢ τετρασμέται νὰ μὴ ἀλλαχθῶν, ἢ νὰ μένουν καθὼς εἶναι. ἀλλ' ἐδόθη ἢ ξεχωριστὸς ὄρισμός εἰς τὸ νὰ ἐπισταθῆ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ὁ Ῥωμαῖος Πατριάρχης Χρυσόστομος, ἢ αὐτὸν ἀπέστειλεν νὰ κληθῆ ἐναντίον τῶν ὀρισμῶν, νὰ τὸ φανερῶσιν εἰς τὴν Βασιλικῆν, ἢ μετὰ τὸ νὰ μᾶς ἐφανέρωσαν ὅτι ἕως περὶ τῆς μικρῆς Καμάρας ὅπως εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν ῥηθέντα Τάφον, ὄντα περικυβερτούμενα μετὰ μάστιγα, ἢ μὴ καλῆς χρείας νὰ σβηθῶν, ἦτοι νὰ ἀσπρισθῶν, τῶρα μετὰ τὴν πρόφασιν τῆ σουβᾶ ὅπου ἐμβαίνει εἰς οὗτόν τόπον ὅπου ἀνακαίνισονται μετὰ τὴν βασιλικῆν ἀδείαν, ἔχον σκοπὸν ἐναντίον τῶν βασιλικῶν ὀρισμῶν νὰ σβηθῶν ἢ τὴν μικρὰν Καμάραν, ἔσως οἱ προρηθέντες νὰ μὴ ἀφήσετε ἐναντίον τοῦ βασιλικῶν ὀρισμοῦ, νὰ βαλθῆ πανταχῶς χεὶρ μετὰ καμίαν πρόφασιν εἰς ἕως πέτρας τοῦ ῥηθέντος Τάφου, ἢ νὰ σβηθῶν τὴν Καμάραν. ἢ ἀνίσως δώσετε θέλημα, καὶ συγκατανῆσετε νὰ βαλθῶν χεὶρ μετὰ καμίαν πρόφασιν εἰς ἕως πέτρας, ἢ εἰς τὴν Καμάραν τοῦ ῥηθέντος τόπου, νὰ ἠξάρητε βέβαια πῶς θέλετε ὑποπέσει βαρεῖα ποινῆ. ὅθεν μετὰ μετὰ τὴν προσοχὴν, ἢ ἀκρίβειαν νὰ κυβερνηθῆτε κτ' τὴν περίληψιν τοῦ

τοῦ παρόντος βασιλικούμας ὀρισμοῦ, ἢ νὰ μὴ κάμετε κάμμιαν ἐναντίαν κίνησιν, ἕτω ποιήσατε ἕξ ἀποφάσεως.

Εἰς τοῦτο δὲ τὸ ἔργον, καθὰς ἢ εἰς τὰς λοιπὰς πάσας συμβαινούσας ὑποδείσεις τοῦ παναγίου Τάφου, ἐχρημάτισαν συνδρομηταὶ, ἢ συνεργοί, ἐν μὲν τῇ Ἱεραρχείᾳ τοῦ αἰοδήμου Θεοῦ ἡμῶν Κυρίου Δοσιθέου, ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει σοφώτατος Αὐθέντης μέγας Διερωμωδῆς, ἢ ἕξ ἀπορήτων τοῦ βασιλικοῦ κράτους Κύριος Ἀλέξανδρος Μαυροκερδάτος. ἐπὶ δὲ τῇ ἡμετέρᾳ Θείᾳ ἐλέει Πατριαρχείᾳ, πάλιν ὁ σοφώτατος υἱὸς αὐτῆς, πρῶτον μὲν Ἡγεμῶν πάσης Μολδοβλαχίας, τῶν δὲ πάσης Οὐγγροβλαχίας Ἡγεμῶν καὶ Δεσπότης Κύριος Γεωάννης Νικόλαος Βοιβόδας, συνάμα τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Αὐθαδέλφω αὐτοῦ Αὐθέντη πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυρίῳ Γεωάννῃ Βοιβόδα, ὡς ἢ ἐν τῶν καιρῶν αὐτῆς τῆς οἰκοδομῆς, ἢ τῆς ἔργου ἐφαίη ἀγρευτιότε, ἢ ἐνθερμος συναγωγιστῆς, ἢ σύμβουλος ἐχέφρων ἢ γλαῦσσα μετρημένη, ἢ παρ' ἡμῶν λεγόμενα ἐντελής, ἐλικρινῆς, ἢ γενναῖος, ὁ τότε μὲν περίβλεπτος μέγας Ἑρμιώδης τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, τῶν δὲ Αὐθέντης πάσης Μολδοβλαχίας Κύριος Γεωάννης Γρηγοράσκος Γγίκα Βοιβόδας, ὁ ἐπίσης μὲν ὑπάρχων ἀπὸ θυγατρὸς τῆς ῥηθέντος μακαρίτου σοφώτατου Αὐθέντη Κυρίου Ἀλεξάνδρου, ἀδελφιδοῦς δὲ τοῦ εἰρημένου υἱοῦ αὐτοῦ, τῆς ἤδη Ἡγεμονίδου ἐν τῇ Οὐγγροβλαχίᾳ. εἰς δὲ τὰ γεγονότα πυλῶνιμα ἔξοδα, καὶ εἰς ταῦτ' αὐτῶν αἰακαινίσαν, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς καθ' ἕξ ἡμέρας γεγονόσας μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, ὡς εἰς τὸν καθόλου αἰακαισμὸν τοῦ σερβασμοῦ Μοκασπείας τῆς Ἀρχαγγέλων ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ, καὶ εἰς τὴν ἐκ βάρβρων οἰκοδομίαν τοῦ ἐν Γόπη (ἢτοι Γάφφα) Ξεῖνος, εἰς αἰάπασιν τῆς Θεοφιλῶν προσκυνητῶν, ποιοὶ ἕχα ἐχρημάτισαν χερηγοί; ἐκ μὲν τῶν πλουσίων, καὶ ὑπερόχων τοῦ Γέτους ἡμῶν, βέβαια οὐδεὶς, συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τὰς καρδίας αὐτῶν εἰς ἐνδειξὴν τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ, ἐπεργούντος, καὶ τελειοῦντος τὴν δύναμιν αὐτῆς ἐν ταῖς ἀσθειαῖς, ἐπειδὴ ἢ ἐκ τῆς ὑσερήσεως, καὶ ἀδυναμίας τῶν λοιπῶν δὲ λαβῶν Χριστιανῶν ἀκοιόμησε τὴν χορηγίαν αὐτῶν, διὰ κόπων, καὶ μόχθων, καὶ διαφορῶν περιηγήσεων ἡμετέρων (λέγομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸν Θεῖον Ἀπόστολον τεταπειωμένοι σπειδοῦντες, ἐὰν τίλω καυχῆσασθαι, οὐκ ἴσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ) ἢ τῶν λοιπῶν Ἀδελφῶν, ἢ Πατέρων τῆς Κοιότητος τῆς παναγίας Τάφου. ἐβούθησαν ὅμως ἐν τῇ αἰακαισίᾳ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἢ μάλιστ' αὐτῆς Τούρλης, οἱ μεγάλοι δοκοί, ἢ ἡ λοιπὴ ὕλη, ἢτοι σίδηρος, ἢ καρφία μεγάλα, ἢ μικρά, τὰ ὅποια ἐπεμψε πρὸ χροῦτων πολλῶν ὁ χρηματίσας μεγαλοπρεπέστατος Ἡγεμῶν ἐν τῇ Οὐγγροβλαχίᾳ αἰοδήμος Σερμπάικος Κωνσταντίνος, ὁ ὅποιος ὑπὸ ἄκρας δὲ λαβείας, ἢ παρακινήσεως τοῦ προκατόχου ἡμῶν αἰοδήμου Κυρίου Δοσιθέου, ἐκινήθη νὰ αἰακαισίῃ τὸν Ἁγίον τῆτον Ναὸν δι' ἕξοδων μεγαλοπρεπεῶν, ἢ ἤρξατο τοῦ σκαπεῖν, πλὴν ἠκαλέθη-

λούθησαν ἐμποδία πολλὰ, θελήσαντος Ἰσως τοῦ Ἀγίου Θεοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς ἑκ-
 βασιν ἐν τῇ παρόντι καιρῷ, καὶ ὄχι ἐν ἐκείνῳ. μετὰ τὴν δὲ τιμὴν, δόξαν,
 καὶ εὐκλείαν ἐγένετο ἡ τοιαύτη οἰκοδομὴ ἐν τῇ Γένει ἡμῶν. εἶναι κατὰ δὴλον ἐκ
 τῆς ὑψηλοῦς αὐτοκρατορικῆς Κατ' Σιεραφίου, καὶ τῆς λοιπῶν ὁρισμῶν, ἐν οἷς
 δηλοποιούμεθα ἡμεῖς Ἐφοροὶ τῆς λοιπῶν Φυλῶν, καὶ Ἐπιστάται, τὸ ὅποιον καὶ
 τοῦτο (λέγομεν δὲ πάλιν τὸ ἀληθὲς μετὰ συνοχῆς, καὶ λύπης καρδίας) δὲν τὸ
 ἐγνώρισαν οἱ ἡμέτεροι νὰ προσφέρωσι τὴν προσήκουσαν καὶν δια λόγου ἀχαριστίαν
 αὐτῷ καὶ μόνῳ τῷ Ἀγίῳ Θεῷ.

Δὲν πρέπει ἰσαύτα νὰ σιωπήσωμεν καὶ τὸ ἐχέφρον, διακριτικὸν, βαδύνην,
 καὶ τὸ κατὰ πάντα συνετὸν, καὶ πεπειραμένον, καὶ ἔτι τὸ εὐγνωμον τῆς αὐτῆς εἰρημέ-
 νης Ἐξοχωτάτης Πρέσβειας τῶν Γάλλων. διότι ἀν καλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, καὶ
 μάλιστα κατ' αὐτὴν τὴν ἀρχὴν τὸν εἶχαμεν ἄκρον ἀνταγωνιστὴν, καὶ ὑπέρθε-
 ρον, καὶ διόλου ἀκλήνῃ εἰς τὰ παρήμῳν ἀλόγως προτεινόμενα, ἀφ' ἧς ὁμοῦς ἐγνώ-
 ρισε, καὶ ἐβεβαιώθη τὴν δυσκολίαν διὰ μακρῶν, καὶ πολλῶν συνομιλιῶν, καὶ
 ὅτι αὐτὴ ἀρχίσῃ ἀλλοτροπῶς, ἢ ὡς ἡμεῖς λέγομεν, ἀναγκασίως ἔχει νὰ ἀκολου-
 θήσῃ ἢ αὐτὴ ἐκ τῆς δύο, ἢ νὰ μὴ δοθῇ ποτὲ ἀδεια παρὰ τῆς ὑψηλοῦς Πόρ-
 τας, ἢ αὐτὴ δοθῇ, νὰ ἀκολουθήσῃ πολλαὶ ἱεραχαὶ, καὶ μάλιστα μετ' ἀμφίβο-
 λον πέρας, καὶ ὀλέθειον, ὅθεν καὶ μετ' ἄκραν φρόνησιν, ὄχι μόνον ἐπέισθη ἐ-
 γνωμόνως εἰς τὰ λεχθέντα, ἀλλὰ ἔμεινε καὶ μετ' ἄκραν σταθερότητά εἰς τὰ συμ-
 φωνθέντα, καὶ ἄχρι τῆς τελείας πληρώσεως τῆς Οἰκοδομῆς. δὲν ἴφαίν ἐν τῷ
 μετὰξὺ τὸ Γραικικόν, καὶ τὸ Γαλλικόν, ἀλλὰ μόνον τὸ Χριστιανικόν. τὸ αὐτὸ
 δὲ ἐγένετο καὶ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει ἀναμετὰξὺ τῆς ἡμετέρας, καὶ τῶν Φρατόρων,
 ἐπειδὴ μετὰ καὶ τῆς αὐτῆς συμπονοῖα (οἱ ἐν ἄλλοις καὶ πάντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀ-
 σύμφωνοι) ἐσύντριξαν καὶ τὰ δύο μέρη, ὅθεν καὶ τὰς χρείας ἡμῶν ἀνπλήρωσαν
 ἐκεῖνοι, κατὰ καὶ τὰς ἐκείνων οἱ ἡμέτεροι, καὶ ἰνομίζοντο οἱ διαρισμένοι τόποι
 ἑκάστου ἔθνους ὡς ἴδιοι καὶ μόνοι τῆς καθ' ἑνὸς, καὶ ἔτις ἀρχισε καλῶς ἐν τῷ αΨ ιθ'.
 ἔτι, Μίσι Μαίφ, καὶ ἐτελείωσεν εὐτυχῶς ἐν τῷ αΨ κ'. Μίσι Μαρτίφ, εἰς
 τιμὴν, καὶ μνημόσυνον μὲν ἀθανάτου τῶν ἀγωνισθέντων, καὶ κοπιασάντων εἰς
 αὐτὸ τῆτο, δόξαν δὲ, καὶ ὕμνον αὐτῷ τοῦ Ἀγίου Θεοῦ, τῆς πρωταγίας, καὶ συ-
 ναγίας, καὶ τελειωτοῦ πάντων τῶν ἀγαθῶν, ὄντος Ἐπιτρόπου ἐν τῷ Ἀποστολικῷ
 Πατριαρχικῷ Ἀγιοτάτῳ Θεότῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος, καὶ κατ' ἔξοχὴν Ἐφό-
 ρου τῆς τοιαύτης οἰκοδομῆς, τοῦ Πανοσιωτάτου, καὶ Ἐλλογιμωτάτου μεγάλου
 Ἀρχιμανδεῖτου τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ Ἀδελφου ἡμῶν ἀοιδίμου Κύρ Νεο-
 Φύτου.

Σημειωτέον ὁμοῦς ἐν τῷ τέλει καὶ τῆτο. ὅτι ὁ Θεῖος ἕως Ναός, ὡς ὁραταί, ἔ-
 ἵναι εἰς σχῆμα Σταυροῦ, πλὴν ὄχι ἐντελῶς, καὶ καὶ ἀκρίβειαν. διαμερίζεται
 δὲ εἰς τετρά μέρη, εἰς αὐτὴν τὴν Βασιλικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας Ἀναστά-
 σεως, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι καὶ ὁ Ζωοδόχος Τάφος τῆς Κυρίας, εἰς τὴν τῆς σεβασ-
 μίας, καὶ προσκυνητῆς Γολγοθᾶ, καὶ εἰς τὴν τῆς τιμίου Σταυροῦ. ὀνομάζεται ὁ-
 μοῦς τὴν σήμερον κοινῶς ἅπας, Ἅγιος Τάφος, πλὴν ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰ ἀπὸ τῆς τῆς

ὑπ' ὄψιν ἐκτυπώματι, καὶ αἱ εἰκόνες παριστάνουσι τὰ πράγματα σαφέστερον, καὶ
 τελειότερα, παρὰ οἱ λόγοι, ἰδοὺ ἐπεὶ δι' ἀγάπην σου, ἀγνώμων Ἀκαγμάτα, καὶ
 ἐκδέτομεν ἔμπροσθεν τῶν ὀμμάτων σου τυπωμένους ἀκριβεῖς δύο Πίνακας, καὶ
 ὧν ὁ μὲν ἓνας εἶναι Ἰχθυογραφία παντὸς τοῦ Θεοῦ Ναυ, κατὰ τὸ ἔνδον αὐτοῦ,
 καὶ τὸ ἔξω, ὁ δὲ ἄλλος Καταγραφή τῆς Ἀγίας Πόλεως μετὰ τῆς κύκλου, καὶ τῆς
 πέριξ αὐτῆς Ἀγίων Προσκυνημάτων, καὶ Μοναστηρίων, καὶ ὅποια βλέποντες ἐσὶ
 ἐν χάριτι, λάμβανε προθυμίαν, καὶ ζῆλον ἐνθεον, καὶ ἀλαβῆ, καὶ ἀπέσ-
 χισαι καὶ σωματικῶς εἰς προσκύνησιν αὐτῶν.

Ποῖα δὲ εἶναι ἡ ἀφέλεια καὶ ἡ καρποφορία πρὸς σὺν ἀπερχομένους εἰς προσκύ-
 νησιν τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ τῶν λοιπῶν ἐκεῖσε Σεβασμίων Προσκυνημάτων,
 ἐν τῷ ὑσάτῳ τοῦ παρόντος ποτηματίου Κεφαλαίου εἰρήσεται.

